

Kovara Yekitiya Jinen Kurdistan - Kurdische Frauenzeitschrift



JIYYAN

Hejmar : 14
Wext : Heziran 1995
Biha : 2 DM



Jı Pênûsa Xwendevanan - Leserbriefe - Okurun Kaleminden

Analar gününde Kürt kadınlarına teşekkürümdür

Bir masam var ceviz kaplama. Eski bir masa idi, kaplamasını yeniden yaptırtım. Ve getirdim mutfağımın ortasına yerleştirdim. Masam ve ben, zamanımızın çoğunu bu dört duvar arasında mutfakta geçiriyoruz. Gözlerimle seviyorum masamı, cevizin damarlarına dalıp giderken. İlk günlerde çocuklarım benimle eğleniyorlardı, "Anne, istersen gel bak. Masan çizildi. Kardeşim galiba elini sürdü üstüne" diyerek. Pek çok zaman masam ve ben düşünürken, siz Kürt analarının yüzleri beliriyor, ceviz masamın damarları arasından. Yüzlerinizle birlikte tenceredeki yemeğin tıktırtısına, sizlerin mutfaklarından tandır ekmeğinin kokusu, yemeğin kokusuna karışıyor. Sobadaki odunun sesine, sizlerin ellerinizle yoğurup, yazın güneşte kurduğunuz "tezek odunlarının" kokusu karışıyor.

Sessiz konuşmalara, tenkidlere, düşüncelere dalyoruz birlikte. Bazen ellerim uzanıyor, parmaklarım dokunuyor, kışın soğuk rüzgarının, yazın kızgın güneşinin ve acının, ana acısının derin izler bıraktığı yüzlerinize. Bazen sen, sizlerden biri, sizler adına birisi, ağa evinin tahtalarını ovarken, kendi göğüslerimde hissediyorum, emilmemiş sütün, genç göğüslere verdiği acıyı.

Bir de küçük kompüterim var. Onu ceviz kaplama masamın üstüne yerleştiriyorum her sabah; aramızdaki söylenmiş ve söylenmemiş kağıda döksün ve kendi dünyalarımızın merkezi ile dış dünyalar arasındaki bağı tamamlasın diye. Bu Mayıs sabahı, güneş ile birlikte masama yerleştik yine. Çocukları okula yolladıktan sonra, Kompüterimi açtım ve milletlerarası haberleşme servisine girdim. Ekranda beliren ve kaybolan, yanıp sönen renkli grafik şekiller, yerlerini yeni günün haberlerine bıraktılar: "14 Mayıs Analar Günü".

Yeni bir analar gününün gelişi, beni yaşanmışa götürdü. Yıllar geçti eskimeye yüz tutmuş hatıralarla aklımdan. Çocuklarımı gördüm ilkokul yıllarında, ellerinde çiçeklerle koşarken. Analar Günlerinde. Orta Okul, Lise derken, yıllar biribirini kovaladı. Şanslı bir ana olduğumu düşündüm, benim olmayan bir ülkede az örselenmiş çocuklar yetiştirebilmişim. Geleceklerine ise hala umut ile bakabiliyordum. Ve gözüm cevizin damarları içinden belirli, hüzünlü yüzlerine ilişti Kürt analarının. O yüzler ki sabır ve şaşkınlıkla ba-

kıyorlardı kendi eksenimin içindeki bencil mutluluğuma. O analar ki çocuk yaşlarında evlendirilmişlerdi. O analar ki henüz 13, 14, 15 yaşlarında, kucaklarındaki bebelerine geleceğin neler getirdiklerini bilerek ya da bilmeyerek ninni söylüyorlardı. O çocuk analar ki sırtlarında bebeleri ile tarla sürüyor, süt sağıyor, su taşıyorlardı. O analar ki Cumhuriyet tarihi boyunca süren sürgünlerle, göçlerle akrabalarını, komşularını, hayvanlarını, yanan evlerini bırakıp, bebeleri ile yeni bir bilinmeyene dalmışlardı. O analar ki savaşlarda, katliamlarda kocalarını yitirip tek başına sürdürmüşlerdi evlat yetiştirme yükünü. O analardı, çocuklarının ilaçsızlıktan, doktorsuzluktan, maddi yoksunluktan, daha bebekken öldüklerini gördüler. Çaresizlik içinde umut ile beklediler ölümü. Onlar ki çocuklarının eğitimini hayal bile edemediler. O analar ki kız evlatlarının daha çocuk yaşta kendilerinden yaşlı erkeklerle evlenmelerine mani olamadılar. O analardı, oğullarını vatan hizmeti yapmaya yolladılar, kızlarının cephede olduğunu duydular, ölme ve öldürülmelerine engel olamadılar.

14 Mayıs'ta, bu ceviz masamın biribirine uymayan dört iskemlelerine oturmuş olarak, Analar Günü kutlayacağım çocuklarımla. Ve benim çocuklarım bana hediyeler getirecekler. Kimbilir, belki açtığım paketten biri sarı, kırmızı, yeşil renkleri olan bir saç bandı çıkacaktır. Mutlu tebessüm edip, teşekkür edeceğim, bundan önceki senelerde yaptığım gibi. Ve yüzleri belirecek cevizin damarları arasından Kürt analarının. Bana hayretle bakan kızgın yüzlerini göreceğim. Soğuktan çatlamış, kesilmiş dudaklarındaki eleştiriyi göreceğim Kürt analarının.

Ve bu yazı onlara cevabımdır.

Evet. Kandırıldım. Türk Devletinin ataerkil, milliyetçi politikaları ile aldatıldım. Bana artık Türk olmak, ispanağı hatırlatıyor. Çocukken "İspanak iyidir, yerderlerdi. Aynı Türk olmak mutluluktur, övünçtür, güvençtir, dünyaya bedeldir dedikleri gibi.. Ben de pozitif ilmin ışığı ile yetişmiş, örnek bir ana olarak çocuklarım ispanak yesinler istedim. Onlara çikolatalarınızı, ispanağınızı bitirirseniz veririm dedim. Şimdi artık biliyorum ki, Cumhuriyet tarihinin ders kitaplarına yerleştirilmiş, Cumhuriyet tarihinin "gerçeğini" canlı tutan resmi ideoloji, artık gözlerimi kamaştırıyor. Ve artık biliyorum ki,

kurtuluş savaşından muzaffer çıkmış iki millet vardır Anadolu'da; Kürt ve Türk milletleri. Bu iki milletin kaderi, Cumhuriyet tarihi politikalarıyla hiyerarşik olarak çizilmiştir. Kürt milleti, Kürt tarihi, kültürü ve lisanı marginalleştirilmiştir. Bu düzen etkisinde, cumhuriyet tarihinin ataerkil politikaları ile işbirliği içinde olan bazı ataerkil Kürt zihniyetleri de Kürt kadının tekrar tekrar ezmişler, baskı altında tutmuşlardır. Ve bizler, Türkiye Cumhuriyetinin genç Türk kadınları, resmi ideolojilerle kamaştırılmış gözlerimizle görmedik kendi ezilmişliğimizi. Bilmedik ki bize bırakılan bu miras, bu topraklar asırlardır Kürt ve Türk kanı ile sulanmıştır. Bilmedik ki, Kürt anaları da bu toprağı, kendi evlatlarının kanları ile sulamış ve sulamaktadırlar. Bilmedik ki Türkiye Cumhuriyetinin "aydın" anaları olarak bize düşen görev Türkiye Cumhuriyetinin resmi ideolojisini sorgulamadan evlatlarımıza devretmektir. Bilmedik ki bize verilen "en kutsal görev" erkek evlatlar yetiştirip, onlara vatan hizmeti adı altında kardeşini öldürmeyi gerekli göstermektir. Ve bilmedik ki görevimiz, bu acı mirası kız evlatlarımıza eleştirmeden geçirip, onların da aynı hataları yapmalarını sağlamaktır.

Sevgili Kürt Anaları! Hepinizi davet ediyorum ceviz masamın etrafına, 14 Mayıs analar Gününde. Görmeyizi, bilmenizi, duymayızı istiyorum. Eminim ki sarı, kırmızı ve yeşil saç bandı çıkacaktır çocuklarımızın Analar Günü hediyesi paketinden. Ve ben, Kürt analarının gözyaşları ile nemlenmiş bu saç bandını, onların yıllarca süren acılarını, hüznlerini, haykırışlarını temsil ettiği için, şerefle takacağım saçlarıma.

Ve diyeceğim ki evlatlarıma, ben Türkiyeli bir ana olarak, Kürt analarını düşünüyorum bu analar gününde. O analar ki Analar Gününde doğurdukları, yetiştirdikleri ve yetiştirecekleri çocuklarının ölüm acısını duyuyorlar şu anda. O analar ki evlatlarını bağrılarına basamıyorlar bu analar gününde. Bugün onlara bir bahar çiçeği uzatabilecek bebeleri, kendi baharlarında öldüler. Benim sevinç göz yaşlarıma karışan onların acı ve kanlı göz yaşlarıdır. Ve bana, ancak onların acısını hissetmek. -hissetmek ne mümkün.-

Rojda-Amerika

TC'nin Son Kozu

İkinci Dünya Savaşı'nı yaşayan ülkeler, Nisan sonu-Mayıs başlarında, savaş bitiminin 50. yıldönümünü kutladılar. Bu ülkeler kendilerinin savaştan kurtuluşlarını kutlarken, bizim ülkemiz Kürdistan'da, Türk devletinin Kürt halkına karşı yürüttüğü savaş devam ediyor. Hem de sınırları ihlal ederek! Türk devleti, 70 yıl boyunca sürdürdüğü savaşta, her türlü yöntemi denedi. Hiç bir yöntem, isteğince yanıt vermedi.

Son olarak da, Kuzey Kürdistan'da estirdiği savaşla kalmayıp, 35.000'i aşkın askeriyle, tank ve savaş uçaklarıyla, panzerleriyle Güney Kürdistan'a girdi. Bu kez teröristlerin (!) belini kesin kıracağı ve bunun meşru hakkı olduğunu da ileri sürerek, sözde 2500-2800 teröriste karşı savaşarak, "kendisini korumak" gerekçesiyle son bir kozunu kullandı. Bu yöntemi de kullandı. Bu da gönüllerince sonuçlanmadı. 2500'e karşı 50.000 ile savaş yürütmenin komikliğini bile bile, PKK'ya karşı savaştaştığını yutturmaya çalıştı.

Kim yuttu? Değil haklılık payı veren; utanmazlığını yüzüne vurmeyen devlet kalmadı nerdeyse. Gerçi, bir yerlerden aldığı destek olmasaydı, buna da cesaret edemezdi. Ama gerekçesi kamuoyunca haklı görülse dahi, Kıbrıs çıkartmasından da büyük bir hareket olduğunu söyleyerek övünmesi, kendisinin yüzsüzlüğünü ortaya koydu. Hem de Gümrük Birliğine üye olmaya giriştiği bir dönem de! Bir çok ülkenin tepkisini alınca da güçlerini-tümünü olmasa dahi- geri çekmek zorunda kaldı. Bir kez daha yenildi. Kürdistan'ın bir nebze olsun özgürleşen parçasına tahammülsüzlüğü ve planladığı oyunlar, düşündüğü sonucu getirmedi. Acaba bundan sonra hangi yöneme başvuracak? Yoksa yoğun kimyasal gaz mı kullanacak? Geçmişin barbarlığı ile belleklerde iz bırakan hükümdarlığın artıkları olarak, buna başvurmaları da beklenebilir. Ama, başaramayacaktır.

Evet, başvurduğu diğer bir çok yöntemle Kürdistan'da terör estirip,

2000'den fazla yerleşim birimini yerle bir etti, milyonlarca insanımızı yerinden ederek Türkiye'nin batısına ve Kürdistan'ın metropollerine göçe zorladı. Ülkemizi insansızlaştırmaya çalıştı. Bu, onlar için bir başarı olarak sayılsa bile, insanlarımızda yükselen hırs, kızgınlık ve kinin, mücadeleye dönüşmesi, T.C. açısından en büyük başarısızlıktır.

T.C.'nin bu uygulamalarında, kendisine destek veren Batı'nın da payı büyüktür. Başta ABD olmak üzere, F. Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinin askeri yardımları ve politik tutumları Türk devletine güç vermektedir. Kürdistan'daki kirli savaşta halkımıza karşı kullanılan tanklar ve silahların Almanya'ya ait olduğunu tüm dünya kamuoyu bilmektedir. Bugün F.Almanya'nın Türkiye'ye yaptığı askeri yardımın miktarı 15

Evet, başvurduğu diğer bir çok yöntemle Kürdistan'da terör estirip, 2000'den fazla yerleşim birimini yerle bir etti, milyonlarca insanımızı yerinden ederek Türkiye'nin batısına ve Kürdistan'ın metropollerine göçe zorladı. Ülkemizi insansızlaştırmaya çalıştı. Bu, onlar için bir başarı olarak sayılsa bile, insanlarımızda yükselen hırs, kızgınlık ve kinin, mücadeleye dönüşmesi, T.C. açısından en büyük başarısızlıktır.

milyar DM'yi bulmaktadır. Her ne kadar Türkiye'nin Güney Kürdistan'ı işgalinden dolayı tavır koyup, silah ambargosuna başvurdu ise de politik tutumuyla desteğini sürdürüyor. Buna en somut örnek, sığınma amacıyla gelen Kürtlerin iade edilmek istenmesi konusudur.

F. Almanya hükümeti, Türkiye'nin batısında Kürtlerin baskı görmeden yaşayabileceklerini ileri sürerek, onların burda kalmalarına gerek olmadığını ve iade edilmesini istiyor. Özellikle de İçişleri Bakanı Kanther dayatıcı olmakta ısrarlı davranıyor. Bu tutum, F. Almanya Hükümeti'nin Türk Hükümeti ile ne denli işbirliği içinde olduğunu gösterir. İade edilen Kürtlerin akıbeti bilinmektedir. Aslında kendileri de biliyorlar. Gazeteler, geri gönderilenlerden bir çoğu-

nun kayıplara karıştığını kerelerce yazdı.

Ayrıca baskı olmadığı söylenen Türkiye'nin batısında tutuklanan, kayıplara karışan aydın ve demokratların sayısına bakıldığında, kapatılan ve muhabirleri tutuklanan milyarlarca para cezalarına ve 500 seneye varan cezalara çarptırılan gazetelerin de Batı'da oldukları düşünülürse, bu gerekçelerin ne denli yüzeysel olduğu anlaşılır.

F. Almanya hükümeti, iade nedeni olarak bir de, buradaki Türk işyerleri ve kurumlarına yapılan saldırı ve bomba eylemlerini göstermektedir. Bu da yine kesin delilleri olmayan, sadece önyargılı ve kasıtlı düşüncelerden kaynaklanan bahanelerdir. Yapılan eylemlerin bir bütün olarak Kürtlere maledilmesi de kabul edilir gibi değil. Nitekim süreç içerisinde bunu kanıtlayan durumlar da ortaya çıktı. Bir çok yerin, bizzat sahipleri tarafından yakıldıkları anlaşıldı. Federal Hükümetin bu tutumu, Türk-Kürt düşmanlığının körüklenmesine, Türklerin giderek şovenist duygulara kapılmalarına ve Türkiye'de gelişen Türk milliyetçiliğinin buraya yansımalarına neden oluyor.

İşte bu durumdan hareketle, bir kadın örgütü -KOMJIN olarak başta F. Almanya olmak üzere diğer batılı ülkelerin, gerek askeri yardımları konusunda gerekse politik tavır takınma konusunda sağduyulu olmalarını bekliyor; insan haklarının tüm insanlar ve milliyetler için geçerli olması gerektiği gerçeğinden hareketle, Türkiye'de ihlal edilen insan haklarının gözönüne alınarak Türk Hükümetine karşı daha etkili tavır almaya çağırıyoruz. Türk hükümetinden de, bu ihlallerle kendi tarihlerine bir kara sayfa daha eklemekle, bir kez daha insanlık suçu işlediklerini hatırlatır, bir an önce bu kirli savaşa son vermelerini ve iki halkın daha fazla karşı karşıya gelmelerini önlemek için, tavır belirlemelerini bekliyoruz.

Redaksiyon

Eylem Haberleri - Eylem Haberleri - Eylem Haberleri

KOMJIN 6. Olağan Kongresi Yapıldı

Belgin

Kürdistanlı Kadınlar Birliği-KOMJIN, 6. Olağan Kongresi'ni 24-25 Şubat tarihleri arasında, Almanya'nın Bremen kentinde gerçekleştirdi.

Kongreye, Köln, Berlin, Hamburg, Frankfurt, Wuppertal, Bremen, Bielefeld ve Dortmund birimlerinden 20 delege ve 40 izleyici olmak üzere 70'i aşkın kadın katıldı.

Devrim şehitleri anısına saygı duruşu ile başlayan kongrede, daha sonra söz alan eski yönetim, bir yıl içinde hedeflediği çalışmalardan yaşama geçirebildikleri ve geçiremediklerini aktardı. Fotoğraf sergileri, yöre ziyaretleri, 8 Mart ve henzeri önemli günlerin kutlanması,

findan değerlendirmesi yapılan bu önemli konferans, genel olarak çok olumlu ve başarılı bir çalışma olarak nitelendirildi.

Daha sonra, oy birliği ile eski yönetim aklandı ve yeni yönetim için adaylar belirlendi. Yapılan seçim sonucu 7 asil, 2 yedek olmak üzere toplam 9 kişi Genel Kurul'a; 3 asil, 2 yedek olmak üzere 5 kişi de Onur Kurulu'na seçildi.

KOMJIN, bu yıl, üyelerini daha da aktifleştirmek ve sorumluluğu tabana yaymak amacıyla yeni bir yöntem belirledi. Bu amaçla, her birim ve üyenin katılabileceği çalışma grupları oluşturuldu. Oluşturulan çalışma grupları şunlar: a) Örgütsel çalışmalar, b) Yörelerde, çeşitli konularda eğitim seminerleri düzenlenmesi c) Çeşitli kurum ve kuruluşlara

rımızın kendi ülkelerinde "mülteci" duruma getirildiği, milyonlarcasının göçe zorlandığı ve kalan yerleşim birimlerinin de "toplama kampı" haline dönüştürüldüğü gerçeğinden hareketle, başta Türk devleti olmak üzere, ona silah yardımında bulunan F. Almanya ve diğer Avrupa ülkelerini şiddetle kınar. Bu doğrultuda, savaşın durdurulması ve silah yardımına son verilmesi için çalışmaların hızlandırılmasını karar altına alır.

Karar 2:

Halkımıza karşı sürdürülen savaş, 1994 yılında daha da hızlandırıldı. Bu nedenle binlerce köy ve yerleşim birimi yakılıp yıkıldı. Çok daha fazla kan döktü. Ülke ekonomisi felce uğradı. Bu ekonomik çöküntü, kendi halkını da sefaletle itti. İnsan hakları ihlalleri ülkenin itibarını sarstı. Böylelikle bu, sadece Kürt halkını değil; Türk halkını da doğrudan etkileyen bir durumdur. Kongremiz bu nedenle, Türk yurtsever ve demokratlarının son zamanlarda göstermiş oldukları duyarlılığı takdir eder, bu amaçla Kürt-Türk ve diğer azınlıklardan kadınlarla ortak çalışmalar ve eylemler sürdürmeyi karar altına alır.

Karar 3:

Ülkemizde örgütsel çalışmaların yürütülmesine olanak bırakılmamıştır. Çok kısıtlı şartlar ve risklerle yürütülen kadın çalışmaları, hem maddi olanakların olmayışı ve hem de örgütlenme yasakları karşısında verimli olamıyor. Kongremiz, Kürdistan ve Batı metropollerinde Kürt kadınları ve çocuklara yönelik proje ve programları desteklemek için olanaklar yaratmaya karar verir.

Karar 4:

Kongremiz, Güney Kürdistan'da KDP ve KYB arasında gelişen çatışmaların Kürt halkına büyük zararlar vereceğinden ötürü büyük üzüntü ve endişe duymaktadır. Öte yandan, Kuzey Kürdistan'da da, savaşın getirmiş olduğu korkunç olumsuzluklar karşısında, halkımız sefil durumdadır. Kongremiz, bu amaçla Güney Kürdistan'daki savaşın taraflarını sorumlu olmaya çağırır. Ayrıca, bir bütün olarak Kürdistan ve Türkiye'de barış ve demokrasinin sağlanması için, karşılıklı olarak silahların susmasını, barışçı çözüm sürecinin başlamasını talep eder.

Sonuç olarak denebilir ki, gerek katılımın yüksek olması ve gerekse yapılan tartışmalar ve alınan kararlar bakımından oldukça olgun bir kongre yaşandı.



takvim çıkarılması, çeşitli toplantı ve panellere katılma, bilgilendirme ve örgütlenme çalışmaları, kültür günleri, geceler, söyleşiler bu süre içinde yaşama geçirilen çalışmalar arasında bulunuyordu.

Bu etkinlikler arasında bulunan "Uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı" kuşkusuz ayrı bir yere sahipti. Avrupa'da ilk kez gerçekleştirilen böylesi bir çalışmayı özel kılan pek çok etken vardı. Farklı ulus ve azınlıklara mensup çok sayıda kadının bir araya gelebilmesi, gerek ülkede, gerekse göçmen olarak yaşanan Avrupa'da karşı karşıya buldukları sorunları birbirlerine aktarabilmeleri, çözüm önerileri üretmeleri ve ortak kararlar alabilmeleri, bu etkenler arasında sayılabilir.

Kongreye katılan tüm delegeler tara-

yönelik paneller, konferanslar düzenlenmesi ve bu türden etkinliklere katılınması, d) Kültürel gün ve geceler düzenlenmesi, e) Yayın-redaksiyon çalışmaları, f) Mali olanak sağlamak amacıyla kaynak oluşturulması, g) Kürdistan'a yönelik çalışmalar.

Ayrıca, oluşan yeni yönetimlerin aldıkları kararları daha kolay yaşama geçirebilmeleri ve çalışmalarının daha verimli olabilmesi amacıyla, bundan böyle kongrenin 2 yılda bir toplanması karara bağlandı.

Bunun dışında kongrede aşağıdaki karar tasarıları da onaylandı:

Karar 1:

KOMJIN 6. Kongresi, Kuzey Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşla, insanla-

Eylem Haberleri - Eylem Haberleri - Eylem Haberleri

Leyla Kasım'ı ve Kürdistanlı Şehitleri Anma Gecesi

Rohat

25 Mayıs 1995 günü, Kürdistanlı Kadınlar Birliği-KOMJIN Hamburg birimi tarafından, "Leyla Kasım'ı ve Kürdistanlı Şehitleri Anma Gecesi" adıyla bir gece düzenlendi. Hamburg'da yapılan bu geceye yaklaşık 700 kişi katıldı.

Coşkulu bir biçimde geçen gece, Leyla Kasım'ın 21. ölüm yıldönümüne rastlıyordu. Leyla Kasım'ın yaşamı ve mücadelesi, Kürdistanlı kadınların bugünkü durumu, mücadeledeki yeri ve önemini belirten konuşmalar yapıldı. Kürtçe, Türkçe ve Almanca şiirler okundu.

Geceye Diyarbakır'dan konuşmacı olarak katılan Berçem'in konuşması ilgi ile dinlendi. Konuşmasında Türkiye ve Kürdistan'daki duruma değinen Berçem, ülkemizde adı konulmamış bir kirli savaşın yaşandığını, ortamın alabildiğine militarize edildiğini, göç edenlerin sefil bir durumda olduklarını; açlık, işsizlik ve yoksulluğun had safhaya ulaştığını vurguladı. Berçem, Kürdistanlı kadınların artık gereği gibi sahneye çıkıp tarihi misyonlarını üstlenmeleri gerektiğini belirtti.

"Biz Kürt kadınları, kaybedecek bir tek saniyemizin olmadığını bilincindeyiz" diyen Berçem, mücadelede başarı için örgütlü ve elele olmanın zorunluluğuna işaret etti.

Şeva Biranina Leyla Qasım û Şehidên Kurdistanê

Ein Abend zum Gedenken an Leyla Qasım und die Gefallenen Kurdistan
Leyla Qasım ve Kürdistan Şehitlerini Anma Gecesi

Program

- * Şivan Perwer
- * Nûbûn (Ex. Gruppe Nurê)
- * Xana Zezê (Sängerin von Radyo Rewşan-Erivan)
- * Gülşin
- * Berçem (HKD Diyarbakır)
- * Folklore

25.05.1995

16.00 Uhr

Marmara Dügün Salonu

Vogelhüttendeich 48

21107 Hamburg

KOMJIN-Hamburg

Yekitiya Jinên Kurdistan-Kurdische Frauenverein

Nûbûn, Xana Zezê, Gülşin ve Sevim Kiraz, söyledikleri türkülerle geceye katılanları hem coşturdu hem de onları kendi ülkelerine götürdü. KOMKAR-HAMBURG halkoyunları ekibi, Kürdistan'ın değişik yörelerinden oyunlar sundu.

Geceye katılması gerektiği ve beklenmediği halde gelmeyen Şivan'ın yarattığı sıkıntı dışında her hangi bir olumsuzluk yaşanmadı.

Basel'de 8 Mart Kutlaması

Asiye

Basel'den sıcak selamlar. Biz, Basel Komjın Grubu olarak, bu yıl ki Dünya Kadınlar Günü'nü kutlamak için 12.03.1995'de bir araya geldik.

Kutlama, Komçand Çocuk Folklor Grubunun gösterileriyle başladı. Sonra da Kürdistan Şehitleri için bir dakikalık saygı duruşunda bulunuldu.

Söz alan konuşmacı arkadaş, kadın hareketinin doğuş ve gelişimini kısaca belirttikten sonra, Kürt kadını ve ona bağlı olarak da, ulusal sorundaki tavrının ne olması gerektiğine değindi. Ayrıca konuşmasında yurtdışındaki kadınların sorununa genel olarak anlatırken, aile içinde çocukların eğitimine yönelik hassasiyete de özellikle değindi.

Komjın Almanya ve Komçand Basel'in mesajları okundu.

Kutlamamıza katılım oldukça iyiydi. 40 dolayında bayan ve katılan kitle bu eylemimize dair memnuniyetlerini belirttiler.

Programımızda yer alan etkinlikler, folklor, saygı duruşu, konuşma, şiir okuma, müzik grubunun programı olarak gerçekleşti.

Nordhorn'da konferans

Haber Merkezi

F. Almanya ve dünyanın çeşitli ülkelerinde, İkinci Paylaşım Savaşı'nın son bulduğu gün olan 8 Mayıs 1945 tarihi nedeniyle, bu yıl birçok etkinliklerde bulunuldu.

Savaşın bitiminin 50. yıldönümünü kutlamak amacıyla, Almanya'nın birçok kentinde yapılan konferans, bilgilendirme toplantıları ve eylemlere KOMJIN da davet edildi. Bu yerlerden biri de, Nordhorn şehriydi. Nordhorn Şehir İdaresi Kadın Konseyi bu amaçla, 28 Nisan-14 Mayıs tarihleri arasında, yaklaşık üç hafta süren etkinlik ve kutlamalarda bulundu. Bu kapsamda, Kürdistan'da sürdürülen kirli savaş nedeniyle, 13 Mayıs 1995 günü "Die Kurdenproblematik und die Menschenrechte in Kurdistan" (Kürt Sorunu ve Kürdistan'da İnsan Hakları) konulu üç saatlik bir programa yer verdi.

KOMJIN'dan davet edilen arkadaşımızın katıldığı konferansa 24 Alman katıldı. Kürtlerin ve Kürdistan'ın kısaca tarihçesiyle konferansa başlayan KOMJIN temsilcisi, daha sonra Kürdistan'ın içinde bulunduğu konumu anlattı. Diğer üç parçaya kısaca değindikten sonra, ağırlıkta Kuzey Kürdistan'daki durumu ele alan arkadaş (Z. Rewşen) özellikle son iki yıldan bu yana Kürdistan'da ihlal edilen insan haklarını örnekler, istatistikî sayılar ve değişik basın-yayınlardan alıntılarla dile getirdi. Z. Rewşen, bu kirli savaşta başta F. Almanya olmak üzere diğer Batılı ülkelerin oynadığı rolü de örneklerle sundu ve bunun kınanmasını, karşı konulması için önlem alınmasını istedi.

Daha sonra da, "Kürdistan'da insan hakları ve kadın" konusuna kısaca değindi. Yaklaşık 40 dakika süren konferanstan sonra, sorulara geçildi. Ara verilmeden gelen yoğun sorulara 3 saat sürdü. Soruların niteliği, katılanların gerçekten Kürt meselesiyle yakından ilgilendiklerini; kiminin de tek taraflı veya eksik bilgilerle geldiklerini gösteriyordu. Konferansın sonunda, katılanların tümü de böyle bir programa yer vermenin yararını ve memnuniyetini dile getirip, bundan sonra da, bu konuya eğilinmesi gerektiğini belirttiler.

Güney Kürdistan

Zerin

Takvimler 19. Mayıs 1992 tarihini gösterdiğinde, milyonlarca Kürdün kalbi heyecan ve coşku ile dolup taşıyordu. Bir ulus pür dikkat tüm haber ajanslarını dinliyor, Kürdistan'daki seçimlerin porovakasyona uğramadan, Kürtlerin örnek bir demokrasi anlayışıyla düşmanların nasıl utandırdıklarını duydukça, bu gecikmiş mutluluk karşısında sevinçten gözyaşlarını tutamadı.

19 Mayıs 1992 tarihi Kürdistan tarihinde bir dönüm noktası. Amaç, bu tarihte günde, parlamento seçimi ile G. Kürdistan'daki otonom yönetimini tüm dünyaya duyurmaktır.

4 Haziran 1992'de, başkent Erbil'de, 104 parlamenter (bu sayı bugün 107'ye çıkmış), güneydeki Kürt halkının geleceğinin umut ışığı olan ÖZGÜR G. Kürdistan Parlamentosu'nda, enkaz halinde bir ülkenin sorumluluğunu üstlenmek için "Kürdistan" üstüne yemin ettiler.

3,2 milyon nüfusuna sahip G. Kürdistan halkı 35 yılını savaş ve acı ile yordu. Halk Saddamın diktatörlüğünden kurtulmanın sevinci ve özgürlük bayramını hak ettiği bir şekilde kutlayamadı. Özgürlüğün bedeli çok ağır ve acımasızdı. G. Kürdistan toprakları özgürdü ama, dört bir tarafı abluka altına alınmış, yeraltı ve yerüstü kaynakları yerle bir edilmiş, yaşam kaynaklarından en önemlisi olan tarım ve hayvancılık binlerce kilometrelerle döşenen mayınlarla işlevsiz hale getirilmiş, en önemli ulaşım ve iletişim kaynakları sabote edilmişti... Açlık, yoksulluk ve çaresizlik halkın sevincini gölgeliyordu.

G. Kürdistan'daki kardeşlerimiz, yurtda değindiğimiz tüm sorunların üstesinden gelebilecek insanlardı. Çünkü bu yurtsever insanlar bir kaç nesilden beri ÖZGÜR bir Kürdistan için savaştılar.

Kuşkusuz, her ulusta bulunan birtakım zaafılar bizde de mevcut ama, yurtseverliğin bu zaafılara yenik düşmeyeceğinin hesabı yapıldı.

G. Kürdistan'ın en önemli partileri, geçmiş günün koşullarına uygun ve doğal olarak yıllarca politikalarını savaş üzerine kurup geliştirmiş olmalarından ötürü, savaştan sonra demokratik yönetime geçiş sürecini sancılı yaşadılar. Oysa, Otonom hükümetin savaştan çok mimara ve hamala ihtiyacı vardı. İlk başlarda önemli derecede başarı kaydeden hükümet ortağı iki örgütün başarısı, kısa bir süre sonra gölgelendi. Kuşkusuz bu örgütler, enkaz halinde devrildikleri Kürdistan'ı üç-beş yıl içerisinde gülük gülüştanlığa çevirip, ekonomisini düze çıkaracak "sihirli" bir değeneğe sahip değillerdi. Fakat bazı "normların" korunup geliştirilmesi Kürdistan'da kurulacak gerçek demokrasinin ve kalkınmanın mihenk taşı olacaktır.

Kürt sorununun uluslararası platformlarda tartışıldığı, Saddam diktatörlüğünün köşeye sıkıştırıldığı bir dönemde G. Kürdistan'da KARDEŞ kavgasının patlak vermesi, Kürt halkı için büyük bir talihsizliktir.

Basının bu konuya ilişkin haber ve yorumları üzerinden fazla bir zaman geçmedi. Örneğin, Kuveyt işgali ile BM Güvenlik Konseyi'nin Irak'a karşı uyguladığı ambargonun önemli gerekçelerinden bazıları, Saddam'ın işgal döneminde gasp ettiği malları geri vermemesi, toplu kırım silahlarını sakladığı yeri göstermemesi, Kürt ve Şii baskı altında tuttuğu sürece ambargonun devam edeceği belirtiliyordu. (1)

İki yıl süreyle belge ve video filmleri inceleyen insan hakları örgütünün (Middle east Watch) açıklamalarını yayınlayan BBC radyosu, Saddam'ın 1988-1991 yılları arasında bin Kürdü öldürdüğünü, 4500 köyün yerle bir edildiği ve bizzat Saddam başkanlığında verilen talimatlarda 15-70 yaş arası Kürtlerin öldürülmesi kararı alındığını açıkladı. (2)

Kısacası Saddam'ın sicili oldukça kabarık, örnekler saymakla bitmez. Önemli olan Irak Kürdistan'ında gelinen durumdur. Gelişmeler Kürt halkı için büyük bir talihsizliktir. Her şeye rağmen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi haklı bir mücadeledir, bunu boğmaya, reddetmeye, zor kullanmaya veya uluslararası arenada küçük düşürmeye veya gölgelemeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Bugün KDP-I kırk iki yıllık bir geçmişe, KYB yirmi yıllık bir geçmişi sahip iki büyük güçtür Kürdistan'da. Kırk iki yıl ve yirmi yıl ÖZGÜRLÜK uğruna savaşmış insanların, bu gün ne adına birbirini öldürdüğüne hiç bir duyarlı Kürt anlam veremiyor. Biz Kürt kadınların bu örgütlerden acilen, örgüt çıkarlarından çok Kürt halkının çıkarlarını ön plana çıkarıp kardeş kavgasına son vermelerini talep ediyoruz. Kardeş kavgasına gidecek ne çocuğumuz ne eşimiz ne de babamız var. Kadınların ve erkeklerin eşit olduğu bir toplum, rüşvet ve kayırmacılığın olmadığı bir sistemdir talebimiz.

Göz yaşı ve buruk kalpler yerine 19 Mayıs sevincini ve coşkusunu yaşamak, başı dik yürümek istiyoruz.

Kürdistan'ın iç sorunlarını çözmek için İran ve Türkiye yerine, değerli Kürt



politikacılarının katılacağı görüşmeler gerçekleştirip KÜRT POLİTİKACILARINI muhatap almalarını ve Kürt sorununun tartışıldığı uluslararası bir konferansın toplanması için baskıcı olmalarını talep ediyoruz. Çünkü Kürdistan'da sadece otonomiye sahip olmak sorunu çözmez. Ancak uluslararası siyasi ve ekonomik destek Federal Hükümet'in yaşamasını, güçlenmesini sağlar.

Bir Kürt kadın örgütü olarak Kürdistan'da silahların derhal susmasını, Kürtlerin en zor ve yorucu olan Kürdistan'ın yeniden yapılanması yolunu seçmelerini, örgüt çıkarları uğruna, Kürdistan'ın diğer parçalarında mücadele eden kardeşlerimizin de KÜRT HALKININ KURTULUŞU için ÖZGÜRLÜK için mücadele etiklerini unutmamalı, bunları birtakım çıkarılara kurban etmemelerini talep ediyoruz.

Tüm Kürtleri elbirliği yapmaya çağırıyor, DOSTLAR(!) için birbirimizi öldürmek yerine kurak çöllere hayat veren ve yaşanır hale getiren ulusların özveri ve çabalarını örnek alıp geçmişten ders çıkarmalıyız. Bugün de diyoruz Kürdistan'da KARDEŞ kavgası yaratan ve yürüten hiç kimse haklı değildir ve olamaz da. Bu sadece Kürt halkına hiç bir zaman sarılmayacağı derin yaralar açan bir tavırdır. Bu olumsuzluk Kürt Ulusuna saygısızlık ve haksızlıktır.

Kaynak

(1) K. 4.10.93 Azadi

(1) K. 4.7.93 Azadi

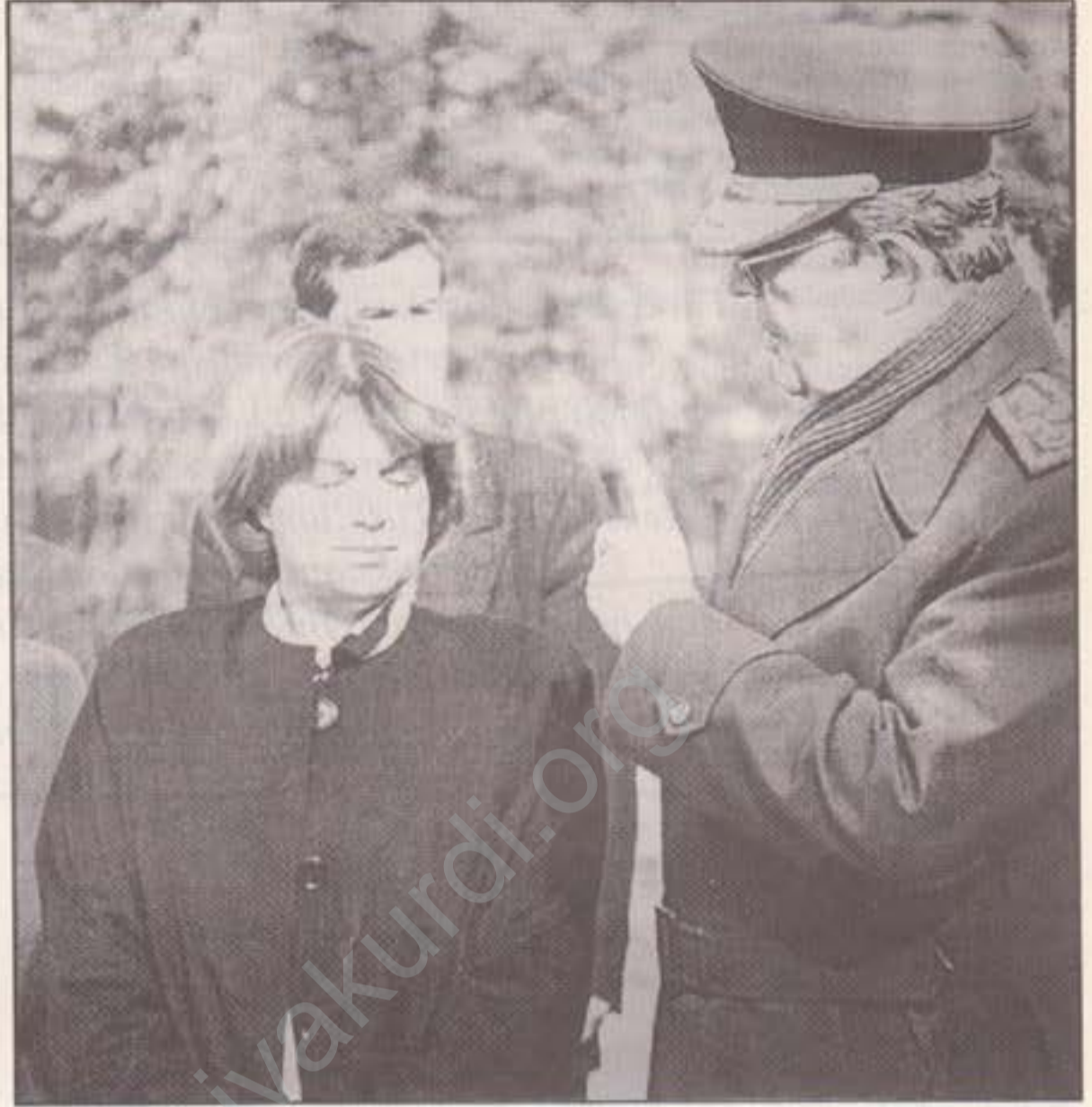
Türk Milliyetçiliği ve Savaş Kışkırtıcılığında Kadın

Nüjen

Tüm insanlar, savaşı sevmediklerini belirtirler. Ama, dünyamızda yaşananlar, birilerinin hep savaştan yana olduklarını sergilemektedir. Daha insanlığın var olmasıyla, bireyler arası ölüm-kalım savaşı başlamış ise de üretim ve işbölümünün ortaya çıkmasıyla, önce sınıflar ayrışmalar ve sonra da sınıfları temel alan savaşlar başlamıştır. Ve o zamandan beri de bu böyle süregelmiştir. Bu ayrışma beraber, **güçlüler ve güçsüzler** kesimi oluşturmuştur. Güçlüleri erkekler, güçsüzleri de kadınlar oynamıştır. Böylelikle, savaşlarda kazanan kesim de **güçlüler**, yani **erkekler** olmuştur. Süreç içerisinde bu kazanımlar, insan denen yaratığı pasif savaştan, aktif savaşa; yani, **şiddet yoluna** dayalı savaşlara itmiştir. "Savaş, savaştır, pasif veya aktif savaş olur mu?" diye bir soru akla gelebilir. Bana göre savaş, her iki biçimiyle vardır. Bir siyasi-barışçıl savaşım yöntemi, bir de şiddet kullanılarak verilen savaşım vardır. Fazla geçmişlere gitmeden, çok yakın bir zaman önce, iki Almanya'nın birleşmesi uğrunda verilen savaşım, pasif ama çok başarılı bir savaştır. Kimsenin burnu bile kanamadan elde edilen bir kazanımdır.

Ama, ne yazık ki günümüzde savaşlar, böyle istisnalar dışında hep ikinci tercihle sürdürülmektedir. Zaten orduların oluşması, savaş araçlarının üretilmesi, bunun için değil midir? Orduların bileşimine, savaş malzemesi üreticilerine bakıldığında da, hep erkekleri görürüz. Kuşkusuz, erkek egemen düzende bu kurumların da onlardan oluşması pek doğaldır. Kaldı ki kadın, doğası gereği hep savaşa karşı olduğundan, bu kurumlarda yer almak yerine, taraflararası uzlaşmalarda yer almayı tercih etmiştir veya ettirmek durumunda bırakılmıştır. Zira, ölen her erkeğin, -ister eş, ister oğul olsun- doğurana kadın olduğundan, kaybetme acısını birinci derecede hisseden şahıs da yine odur. Bu nedenle de savaşı sevmez. Ama, dönem dönem yerini almaktan da geri kalmamıştır. Özellikle de, ulusların ayrışmaya ve bağımsızlığa gitme sürecinde savaşa katılımı kaçınılmaz olmuştur ve gereklidir de.

Fakat, 20. yüzyılın sonlarına geldiğimiz ve kimi savaşların yıldönümleri nedeniyle kınamaların ve savaşı reddetme eylemlerinin yapıldığı bir dönemde, ulusal bağımsızlığına 75 yıl önce ulaşmış bir ülkenin **savaş çığırtkanlığı** yapan **KADIN BAŞBAKANI'na ne demeli?** Doğrusu, barıştan yana ve sevgi dolu niteliğiyle toplumda yer alan kadın biçimini deldiği için, kendisini kutlamalı! Kadın başbakanı, karşıt cinslerine taş çıkartıncasına, onların el-kol hareketlerini taklit ederek, kimlik arayışına başvuran ilk kadın olduğu için de kutlamalı! Türkiye, böyle bir başbakana sahip olmakla, yine



eşine ender rastlanan bir yarışma kazanmıştır.

Bir çocuğu severken (!) "**Sen de büyüyünce, askere gidip savaşacaksın değil mi?**" diyecek kadar gözü kana bürünen ve savaşı sevdirmeye çalışan **bir kadın -bir anne** görülmemiştir. "Milliyetçiyiz, çünkü ulusal kurtuluş mücadelesi veriyoruz." - "Milliyetçi halkımı savaşa çağırıyorum?" - "Gerekirse, tekrar gireriz, -Güney Kürdistan'a atfen- tekrar savaşırız." ve binlerce benzeri düzeysiz söylevleriyle, gülücükler sergileyen kadın başbakan Çiller, bu savaş çığırtkanlığıyla, Türk kadınına hak etmediği bir konuma düşürmüştür. Bu tavırlarıyla, ne yazık ki, birçok Türk kadınına da hanesine katmıştır. Kuşkusuz, kabahatin tümü O'nun değildir. O'na bu cesareti veren askerinin yanı sıra, kendisini yalnız bırakmayan kadının da rolü büyüktür.

İşte, "**Mehmetçikle El Ele Kampanyası**" sürecinde, bir veya iki yerin dışında, tüm stüdyolarda kadınların yer alması ve savaşı özendiren propagandalarıyla televizyon ekranlarını süslemeleri, bunun en somut örneğidir. Savaş kışkırtıcılığı yetmiyormuş gibi, başta Almanlar olmak üzere, diğer halklara dil uzatarak, "**Onlara inat!**" - "**Çatlasınlar!**" - "**Onlar dilencilik yapıyor!**" gibi ve daha benzeri onlarca atıflarla saldıracak kadar sevivesiz tavırlarda bulunmaları bir talihsizliktir. 56 saat

boyunca süren sözkonusu kampanyayı, tahammül edebildiğim kadarıyla izlediğim süreçte, kadınların erkeklerden çok daha fazla savaş çığırtkanlığını yapmaları, oldukça düşündürücüdür. Bu tablo, Türkiye'nin yüzkarasıdır. Kimi Türk kadınlarının hak etmediği insanlık suçudur! Bu suçtan arınmak isteyen kadınların eyleme geçme zamanıdır!

Acı olan diğer bir durum ise, gelinen aşamada Türk Parlamentosu'nun da, Çiller gibi **bir asker oyuncağı kukla** karşısında işlevini kaybetmesi ve artık kendi yayın ve basınlarının bile yer vermeden geçemediği "**kadın cazibesine kapılma**" düzeysizliğini yaşamasıdır.

Savaştan besinini alan ve yaşama şansını bulma konumuna düşen Türk askeri, her dönemde kendi hemcinslerinden kuklalar bulduysa da, böyle uysal ve kurulmuş saat gibi görevini yapıp, kendisi ön plana çıkarak askeriye perde arkasında oynatan bir kuklaya ulaşmamıştı. Perde arkasında oynanan oyunlar, bazen daha cazibeli olur. Bu cazibe de, oynatanın cazibesine bağlantılıdır. Doğrusu, meclisi oluşturan parlamenterler ve onları layık oldukları koltuklara oturtanlara bakılırsa, Çiller'in cazibesini kullanmadaki başarısına diyecek yok! Ama, her cazibenin bir akibeti de var. Hele bu cazibelik militarizm, faşizm ve insanlığı yok eden savaşı geliştirmeye yönelik ise!

Ölüme Evet

Cihan Ahmetbeyzade

Türk devletinin Kürt halkı ile ilgili politikacısı, dün olduğu gibi bugün de Kürt halkını, özellikle Türkçe konuşan Kürt halkını aşağılayan bir görüşü benimsemiş ve yerleştirmiştir. Bu görüş, Kürt ve Türk kadınlarının birbirleri ile olan ilişkilerini, özellikle Türk devletinin politikasını benimsemiş Türk kadınları ile ilişkilerini, olumsuz bir yönde etkilemiştir.

Ataerkil Kürt erkeği, genelde anasını, bacasını, karısını, ya da kızını sağlık merkezlerine, hastanelere, kliniklere, veya özel doktorlara götürmek gibi bir gereği, pek mecbur kalmadıkça duymaz. Basit bir doktor ziyaretinin, özellikle sağlık sigortasının yalnızca belli sınıflar için tanınmış bir lüks olduğu ülkede, bir ailenin bir yıllık geçim kaynağını kurutacak boyutlara ulaştığı bilinmektedir. Aynı zamanda pek çok Kürt erkeği, ataerkil ananeler ile devamlı pekiştirilmekte olan Kürt kadınının sınırlı hareket özgürlüğünü genişletmek gereksinimini de duymaz. Bu ortamda, pek çok Kürt kadını, özellikle Türkçe

nimi duymamış ve hiç şüphesiz ki, muayenehanesinde tercümanlık yapabilecek birisini çalıştırma lüzumunu görmemiş Türk doktora gitmeyi red etmektedir.

Türkiye'de Kürt kadını olmanın içeriğini anlamak beni dehşete düşürmüştü. Dolayısı ile bilinçli olmasa bile o tek kelimelik açıklama ile korku çığlıkları atıyordum. "Ben Kürt değilim. Hem belki de Türk'üm. Beni aşağılayamazsın. Üstüne üstlük tahsilliyim. Batılılaştım" diye haykırıyordum. Bu bir tek kelime ile doktora "Senin sahip olduğun haklara ben de sahibim. Çünkü Kürt değilim" diyordum.

Kürdistan'ı ziyaret ettiğim yaz aylarında, sabahın erken saatlerinden başlayarak yatağım ve hela arasında, ishalim ile didiğim günün akşamı idi. Saat yedi civarında eve gelen ev sahibim büyük bir telaş ile odama girdi. Misafiri olan bir kadının yattığı odaya girmenin verdiği rahatsızlığına rağmen, bana gayet kararlı bir şekilde, komşu mezradan bir özel taşıt ayarladığını ve beni hemen doktora götüreceğini söyledi. Aksi yöndeki ısrarlarımın bir faydası yoktu. "Emanet

pısını çaldık. Ev sahibim, muayenehanesini kapatmak üzere iken kapısında beliren kalabalığı görünce yüzünden düşenin bin parça olduğu doktora rağmen, beni bekleme odasına itekledi. Bitkin bir halde iliştiğim iskemleden, ev sahibimin uzaklardan gelen sesini duyuyordum. Doktora derdimi anlatmaya çalışıyordu.

Doktorun muayene odasına alındığımda, Türk kadın doktor oturmamı emretti. Basma, buruşuk, uzun eteğimi, kolları uzun, yakası kapalı gömleğimi, halsizliğimi ve suskunluğumu gören doktor kararını vermişti. Ona göre, gayet münaşebetsiz bir saatte muayenehanesine getirilen, muhtemelen pek Türkçe bilmeyen bu Kürt kadın hemen hal-

ledilmesi gereken, beklemediği bir rahatsızlıktı. Canının sıklığını gizlemesine de hiç gerek yoktu. Aramızdaki ilk ilişki, yani bu Türk doktor kadın ile Kürt zannettiği kadın hasta arasındaki ilişki, kendisinden olmayanı aşağılayan politikaları tanımlar. Daha sonra gelişen ilişki ise, kendilerini tanımladıkları kültürün üstünlüğüne inanan iki Türk arasındaki uyumu gösterir.

Doktorun ilk emri "otur", bir doktordan hastasına verilen emirden ziyade -lütfen oturunuzu çok duymuşumdur- bir ezenden bir ezilene verilen emir tonunda idi. Bu Türk doktor kadın, kendi üstün konumunu ikinci tekil emir zamiri ile vurguluyordu. Doktor kişiliğine bürünmüş kadın, otoritesinin merkezi olan masasında bir takım kağıtları bana çok uzun gelen bir zaman karıştırdı. Öylesine alakasızdı ki, acaba hala masasında mı oturuyor diye bir iki kere zorla gözlerimi aralayıp bulunduğu yere baktım. Nihayet, sanki başka bir odada bir başkası ile konuşuyormuşçasına şikayetimi sordu. O ana kadar, bu Türk doktor kadın için, ben sadece tarihin gelişimi içinde kurumlaştırılmış bir nesne değil, aynı zamanda bağımlı ve de politik olarak marjinalleştirilmiş bir grubun temsilcisi idim. Aramızdaki ilişki bugün Kürdistan'da var olan hegemonik durumu sergilemekte idi. Ve bu şekilde, sanki bu kadın odada değilmiş gibi devam etti. Hegemonik ilişkileri analiz eden



konuşmadıkları ve dertlerini anlatamadıklarından, Kürdistan'da geçimini ve fazlasını kazanan, fakat Kürtçe bir kaç kelime bile öğrenme gereksi-

beni" bir bilene göstermedikçe rahat değildi. Güneşin son ışıkları çatlak çölde yansırken, dam üstlerinde tahtlar kurulmuşken kadın doktorun ka-

bir yazısında Gayatri C. Spivak, böyle durumlar için, "iki kişi arasındaki konuşma, belli esaslar içinde, sanki konuşan yokmuş gibi devam eder" (1) der. Bu ortamda, bu Türk doktor kadın ırkçı, etnik, milliyetçi şovenizmi ve ideolojik hegemonyayı vurgularken, ben politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hak ve özgürlükleri elinden alınmış olarak nesneleştirilmiştim. Tıbbın kendisine has bilgisine dayanarak meşrulaştırılan hiyerarşik, doktor-hasta ilişkisi Kürdistan'da, eğer doktor Türk ve hasta Kürt, üstelik Türkçe konuşamayan bir kadın ise, hastanın aczini derinleştiren ve itiraz edilemez bir güçtedir.

Hastalığımı bir tek kelime ile izah ettim: "Diyare." Bugün Türkiye'de, Batı lisanlarından ödünç alınmış, bu ve benzeri kelimeler, Batılılaşma özentisinde olan bir takım gruplar tarafından, ekonomik ve sosyal sınıflarının üstünlüğünü ifade etme maksadı ile kullanılmaktadır. Bu tek kelime ikimiz arasındaki sessiz uçurumda ikimizin de kulaklarında çınlayan uzun aksi sedalar bıraktı. Onun gücünü, cesaretini ve üstünlüğünü aldığı kişiliğini ise şiddet ile tehdit etti.

Beni o zamana kadar duymamaya, görmemeye çalışan doktor kadın, merak ile başını karıştırmakta olduğu o çok önemli evraklarından kaldırdı. Sadece söylediğim tek kelimeyi değil, aynı zamanda o kelimenin sessizce haykırdıklarını da duymuştu. Halsizliğim, beni bilinçli olarak Kürt kadını ve kendi kişiliğim için gerçek ve gerekli direnişe geçmeme imkan bırakmayacak kadar iktidarsızlaştırmıştı. Nesneleşmişliğim, en meşru haklarımın elinden alınmış olması, yani geçici bile olsa Türkiye'de Kürt kadını olmanın içeriğini anlamak beni dehşete düşürmüştü. Dolayısı ile bilinçli olmasa bile o tek kelimelik açıklama ile korku çığlıkları atıyordum. "Ben Kürt değilim. Hem belki de Türk'üm. Beni aşağılayamazsın. Üstüne üstlük tahsilliyim. Batılılaşım" diye haykıryordum. Bu bir tek kelime ile doktora "Senin sahip olduğun haklara ben de sahibim. Çünkü Kürt değilim" diyordum.

Bundan sonraki kısa konuşmamız, Kürdistan'ı ziyaret sebebim, nesneleşmiş konumumu derhal değiştirdi. Bu doktor kadın ikimizin de Batılılaşmış, tahsilli, Türk kadını olmamızdan memnun, konuşmasını ikinci çoğul zamiri siz'e çevirerek de-

vam ettirdi.

Eşitliğimiz, benim bu doktor kadının kişiliğini belirleyen hegemonik, ırkçı, etnik, sınıfsal bir eksene paralel bir yerleşim noktası seçmem ile oluşmuştu. Bedeni zayıflığım dolayısı ile tarihi olarak nesneleşmiş Kürt kişiliğini red eden ben, kendim için kolay olanı seçerek, Kürtlerin ve Kürt kadınının eşit haklarını da yok eden bir ideolojiyi kabul etmişim. Başka şartlar altında, sağlığımın iyi olduğu herhangi bir zamanda, bir grubun diğerini ezme uğraşısına karşı duran ben, ezenin, efendinin aletlerine güvenmiş, "Efendinin evini", kendim için "yegane dayanak kaynağı" (2) olarak kabul etmişim. Halbuki yaşadığı toplumda kendini özgürce tanım-

lama ve tanıtma hakları elinden alınmış, doktorun muayenehanesinde muhtemelen yarı çıplak oturan, hasta ve zayıf düşmüş Kürt kadınının kullanabileceği 'Efendinin aletleri' yoktur. Bu gerçeği bilen Kürt kadını da çoğunlukla doktora gitmeyi red etmektedir. Yaşama savaşını 'Efendinin evinde' vermemek için "Ölüme Evet" deme hakkını kullanmaktadır.

(1) Spivak, Gayatri C. 1990. *The Post Colonial Critic*. New York: Routledge. (p. 36)

2. Lorde, Audre. 1984. "An Open Letter to Mary Daly", in *Sister Outsiders: Essays and Speeches*. California: Crossing Press. (p. 112)



Immigration und die damit verbundenen Schwierigkeiten für ausländische Mädchen und Frauen

Marija Djendjur-Mannheim

Die Eltern haben ihre Heimat verlassen in der Hoffnung, in erster Linie ihren Kindern, und auch ihnen selbst, ein leichteres Leben zu verschaffen. Den Kindern ein leichteres Leben zu ermöglichen, bedeutet, ihnen die finanzielle Möglichkeit für eine bessere Berufsausbildung zu bieten, damit sie nicht, wie die Eltern selbst, schwere körperliche Arbeiten für ihren täglichen Lebensunterhalt verrichten müssen.

Um dies realisieren zu können, waren die Bedingungen im Herkunftsland für viele zu schwierig. Vor allem in den ländlichen Gegenden.

Die ausländischen Mitbürger, die in Deutschland leben, stammen überwiegend aus diesen ländlichen Gebieten. Dort ist die Großfamilie, in der mindestens zwei Generationen, oft auch drei, zusammen leben, noch durchaus üblich. Dies ist mit ein Grund, warum die ausl. Eltern mit ihren Kindern stark "verwachsen" sind. Das bedeutet: Die Kinder werden stark an die Familie gebunden. Das eigene Leben und Glück wird abhängig gemacht vom Wohlergehen der Kinder.

Dem Entschluß, die eigene Heimat zu verlassen, ging meist ein langer Prozeß voraus, wo die Frau zunächst getrennt lebte: Die Mutter mit den Kindern in der Heimat - der Vater zum Geldverdienen im Ausland. Jedoch wurde die Hoffnung, irgendwann einmal wieder in die Heimat zurückzukehren, nie aufgegeben.

Allein schon, wenn zwei verschiedene Personen mit gegensätzlichen Meinungen aufeinander treffen, kommt es meist zu Spannungen. So ist es auch, wenn sich zwei völlig unterschiedliche Kulturen begegnen.

Die Eltern sind mit der Kultur des Heimatlandes aufgewachsen. Sie haben die dort geltenden Normen und Werte übernommen, um sich in das dortige Leben einfügen zu können. Das bedeutet sie kannten keine andere Mentalität und Kultur und waren es deshalb so, wie sie lebten und dachten, gewohnt.

Alles was wir gewohnt sind, gilt für uns als "normal". Dies ist sowohl für die Allgemeinheit gültig als auch für das Individuum. Daraus folgt auch, alles, was wir nicht kennen, betrachten wir zunächst mit Skepsis.

Die Kinder, die hier aufwachsen, lernen von Anfang an (spätestens wenn sie in die Schule kommen) zwei Kulturen kennen. Das allein macht schon die Schwierigkeiten deutlich, die daraus resultieren. Die Kinder fragen sich: Welche Kultur ist für mich jetzt "richtig"? Welche davon ist "normal"?

Im folgenden möchte ich auf die Schwierigkeiten hinweisen, welche die zweite Generation hat, die hier in Deutschland

aufgewachsen ist, die sich durch ein Leben inmitten zweier verschiedener Kulturen ergeben. Insbesondere möchte ich auf die ausländischen Mädchen eingehen.

Die Erziehung der ausländischen Mädchen

Wie vorher schon ausgeführt, sind die ausländischen Kinder während ihrer gesamten Entwicklung mit den Erziehungsvorstellungen zweier Kulturkreise konfrontiert, sie stehen zwischen zwei Welten.

Der Junge hat es hier in der Regel(!) etwas einfacher. Bei ihm wird darauf geachtet, daß er eine gute Berufsausbildung erhält, im Hinblick darauf später, als Mann für den Lebensunterhalt seiner Familie sorgen zu können. Was seine Freizeit angeht, wird er von seinen Eltern meist nicht so stark kontrolliert wie die Mädchen. Jedoch wird es für ihn in der Regel (!) dann schwierig, wenn er eigene Entscheidungen treffen möchte; z.B. bezüglich seiner künftigen Ehefrau, vor allem, wenn diese nicht der selben Nationalität angehört.

Dies gilt genauso für die Mädchen. Überwiegend verhält es sich hier noch strenger. Die Mädchen werden nach den geltenden Normen und Werten des Herkunftslandes erzogen. Das bedeutet: Respekt gegenüber den Eltern (dies gilt auch für den Jungen), Artigkeit, Vorbereitung auf die Rolle der Hausfrau und Mutter, Nachgeben lernen usw. Die Anerkennung von Selbstständigkeit und Kritikfähigkeit gilt nicht als erstrebenswertes Erziehungsziel.

Die vorher aufgeführten Erziehungsziele sind sicher sehr wichtig, um in einer Gesellschaft, wie sie die Eltern kennengelernt haben und in der sie aufgewachsen sind, bestehen zu können bzw. in die Gesellschaft integriert zu werden. Um in die Gesellschaft integriert zu werden, bedarf es jedoch primär anderer Erziehungsziele. Darum sehen diese in den meisten Fällen anders aus. Selbstständigkeit ist hier erforderlich, da man häufig nur mit Widerstand und Durchsetzungsvermögen etwas erreichen kann. Die meisten Frauen hier müssen oder wollen einem Beruf nachgehen. Sie treffen selbst Entscheidungen und sehen sich im Leben (zurecht) nicht nur in der Rolle der Mutter und Ehefrau, sondern auch als Individuum, das such eigene Forderungen und Erwartungen hat.

Dies sind zwei grundlegend unterschiedliche Anschauungen, mit denen die ausländischen Mädchen aufwachsen. Da liegen die Schwierigkeiten. Was die Normen und Werte in ihrem Leben betrifft, sind sie Widersprüchen ausgesetzt, die ihren Müttern und Vätern unbekannt sind.

Die Mädchen wachsen eher behütet auf. Von Seiten der Eltern und von Seiten der Umwelt

werden nun widersprüchliche Anforderungen gestellt. Entscheidet man sich für die eine Seite, schließt man die andere aus, auch wird selbst von der anderen ausgeschlossen, weil man sich nicht anpaßt.

Ein Zitat einer Sozialpädagogin aus dem Buch "Ausländische Mädchen in der BRD": ...Sie sind ziemlich verloren hier, weil sie nicht wissen, ob sie Recht haben oder nicht. Sie sind konfrontiert mit diesen zwei Kulturen, und da ist es schwer für sie, in der Mitte zu bleiben...."

Diese Verunsicherung bewirkt, daß man sich nirgends "zuhause" fühlt, man steht in einem Dilemma. Oft fühlt man sich als hilfloses Opfer zwischen zwei unbezwingbaren Mächten.

Die ausländische Mädchen als Jugendliche

In einer hochindustrialisierten Gesellschaft, wie der BRD, weiß man, wie wichtig die Entwicklung der eigenen Persönlichkeit ist. Die Jugendphase ist im wesentlichen gekennzeichnet durch Hinwendung zu Gleichaltrigen, erste Erfahrungen mit dem Selbst-Bewußtsein, emotionale und sexuelle Erlebnisse, Loslösung von der Familie und Hinwendung zu Gleichaltrigen und die Entwicklung eigener Wünsche und Bedürfnisse. Das bedeutet, sich selbst zu erfahren: wer bin ich? Was sind meine eigenen Wünsche? wie grenzen sich diese von den Wünschen und Erwartungen anderer an mich ab? usw...

Ausländischen Mädchen fehlt diese Jugendphase. Die Reglementierungen ihrer Eltern machen eine Entwicklung der eigenen Person und an erster Stelle die Empfindung eigener Wünsche und Bedürfnisse sehr schwer.

Die Mädchen sind bis zu ihrer Heirat Kinder, danach Erwachsene, die auf eigenen Füßen stehen müssen (ohne dies je richtig gelernt zu haben)

Von Zuhause ausziehen wäre für die Frau eine



Foto: Bert Bult

große Schande, welche man mitunter durch die enge Bindung an die Eltern, mit dem eigenen Gewissen nicht vereinbaren könnte. Die Heirat hat einen hohen Stellenwert, so kommt man "legitim" aus dem Elternhaus heraus. Zudem erhält das Mädchen dadurch den Status einer erwachsenen Frau. Oft wird gefragt: -Wann heiratest du denn, damit du weißt, wo du hingehörst?

-Kann man denn nicht wissen, wo man hingehört, ohne zu heiraten?

-Kann man denn nicht jemand sein um seiner selbst willen?

-Gehöre ich zuerst meinen Eltern - danach meinem Ehemann?

-Wann gehöre ich mir selbst?

Da ich nun die ganze Zeit allgemein von Mädchen geschrieben habe, muß ich an dieser Stelle doch etwas hinzufügen. Dies waren Fragen, die mich beschäftigt hatten, das muß für andere Mädchen/Frauen nicht genauso zutreffen.

Viele finden ihren Weg auch ohne Konflikte mit sich selbst und der ist genauso richtig. Jedoch kann man wohl allgemein sagen, daß das Aufwachsen ausländischer Mädchen mit weitumfassenderen Schwierigkeiten verbunden ist, als für diejenigen, die "nur" in einer Kultur eingebettet waren. Es kommen zu den üblichen Problemen des Erwachsen-Werdens noch die innere Zerrissenheit (wer hat nun Recht: Eltern oder die deutschen Freunde und Bekannte?) erschwerend hinzu. Wer nun Recht hat, wo die (im Endeffekt eigene) Wirklichkeit ist, ist es dabei hilfreich zu wissen, daß man sich nicht für eine Seite entscheiden muß, denn beide Seiten haben, was ihr Selbstverständnis angeht, recht.

Man kann es sogar als Bereicherung sehen, die Möglichkeit zu haben, zwei Kulturen kennenzulernen und zu erkennen, daß es in beiden sowohl schöne Dinge als auch weniger schöne gibt. Aber um dies so sehen zu können, bedarf es eines langen Wegs, viel Geduld mit sich selbst und Toleranz denen gegenüber, die denken, sie wüßten was richtig ist (nicht nur richtig für den anderen, sondern überhaupt). Das allgemeine Wertverständnis ist von Menschen gemacht - daher auch veränderbar.

Niemand kann so gut wissen, was für den anderen wertvoll, wertlos, richtig-falsch, gut oder nicht schlecht ist, außer dem anderen selbst.

Vor allem, durch das Aufwachsen inmitten zweier Kulturen, trägt man automatisch beide Seiten in sich.

In der Türkei eine Frau sein und eine Gruppe gründen

Defne Deniz

Bei dieser Thematik kann man auf Statistiken oder auf die Untersuchungen anderer Frauen, aber auch auf die eigenen Erfahrungen zurückgreifen. Das Thema "Frau in der Türkei" setzt eine Diskussion voraus.

Mit der politischen und ökonomischen Entwicklung des Landes ist gleichzeitig zuverzeichnen, daß viele Frauen aus verschiedenen Gruppen ihre eigene Identität erkennen und sich engagieren. Meine Position möchte ich hier diskutieren: Die Frauen, die trotz unterschiedlicher Ansichten zusammenarbeiten müssen, werden immer zusammenhalten.

Eine "Gruppe für Frauen" zu bilden, hat eine sehr große Bedeutung, denke ich. Unser Ziel ist nicht, einen Verein oder eine Stiftung zu gründen, um Politik zu machen. Entgegen unserer politischen Meinung möchten wir am Ende unseren Lebensraum erweitern oder unseren neuen Lebensraum anderen Wegen untersuchen nach, um über eine Organisation nachzudenken und dieses zu gründen.

Frau als Arbeitskraft

Gerade Frauen, die in der Türkei arbeiten, sind davon betroffen, daß sie auf dem Arbeitsmarkt geschlechtsspezifisch -diskriminierend- behandelt werden.

Frauen arbeiten in bestimmten Positionen auf bestimmten Arbeitsplätzen wie die Männer.

Während im Jahr 1990 von den Frauen, 14% in der Landwirtschaft, 7% in der Industrie und 12% in Helferpositionen beschäftigt waren, waren von den Männern 34% auf dem Feld, 24% in der Industrie und 34% in Helferpositionen beschäftigt. Man kann hier sehen, daß die Mehrheit der Frauen auf den Feldern beschäftigt ist, dagegen die Männer auf den 3 Sektoren zu gleichen Teilen vertreten sind.

Wie die Geschlechter hier getrennt werden, sehen wir anhand dieser Statistik: 68% der arbeitenden Frauen arbeiten ohne Entgelt als Hausfrau und 25% arbeiten für Geld; 14% der Männer arbeiten ohne Gehalt im eigenen Heim, dagegen arbeiten 82% gegen Entgelt.

Während einer Analyse, die auf der Geschlechtertrennung des Arbeitsmarktes beruht, wurde festgestellt, daß Frauen mehr in den unteren Schichten des Arbeitsmarktes arbeiten oder für die Hausarbeiten zuständig sind.

Der Arbeitsanteil der Frauen in der Landwirtschaft ergibt eine Grafik mit Treppen und Höhen. Man stellt fest, daß in jedem Alter die Gruppe bei dieser Arbeit ausgelastet ist, aber kommen diese Frauen in das gebärfähige Alter, sieht man, daß die Zahl der Arbeiterinnen zunimmt. Andererseits fällt auf, daß in den Städten die Zahl der Arbeiterfrauen, die zwischen 20 und 24 Jahren alt ist, abnimmt. Da Männer das Problem des Gebärens nicht haben, sieht man in

den Grafiken, daß Männer in den Dörfern oder in den Städten gleichberechtigt aufgeteilt arbeiten; nur in den Städten kann man feststellen, daß manche der arbeitenden Männer vorzeitig in Rente gehen. 6% der Frauen, die arbeiten, haben eine Sozialversicherung. Deshalb kann man nicht feststellen, welche Gehälter in Wirklichkeit bezahlt werden.

Die Bildung der Arbeiter ist in den letzten 20 Jahren in Bezug auf beide Geschlechter rapide gesunken, jedoch muß man feststellen, daß die arbeitenden Frauen Analphabeten sind.

Erst seit 1990 arbeiten 33% der Frauen im Alter ab 12 Jahren in der Türkei. Hier möchte ich sagen, daß 67% der Frauen als nicht berufstätig betrachtet werden, was nicht heißt, daß diese Frauen nicht arbeiten.

Nur 25% der Frauen bekommen für ihre geleistete Arbeit Lohn. Von diesen Frauen haben 16% Gehalt, die anderen 7% arbeiten ohne Entgelt.

Dies kann man in Positionen darstellen:

1. Die Arbeit der Frauen wird nicht akzeptiert oder diese Frauen werden als nicht arbeitende Frauen bewertet. Eine kleine Gruppe von Frauen sind ihre eigenen Kooperationspartner.

2. Die Frauen werden nicht nach ihrer Arbeit bzw. Tätigkeit bewertet. Dadurch werden die Frauen ausgebeutet.

-Sie leisten die Hausarbeit und erhalten keinen Lohn dafür. Kinder zu gebären wird auch von den Männern bestimmt und natürlich haben die Männer die Kontrolle in der Hand bei der Erziehung der Kinder. Dies alles ist ein großer Nachteil für die Frauen.

Bildung

Hier möchte ich ein Beispiel geben. Prozentual wird nach Provinzen gerechnet. Männer, die nicht lesen und schreiben können:

Marmara 8,1%; Mittelanatolien 10,4%; Ägäis 26,5%; Schwarzes Meer 33,8%; Ostanatolien 49,5%; Südostanatolien 60,3%.

Das Nicht-Lesen- und Nicht-Schreiben-können der Frauen ist doppelt so hoch wie bei den Männern.

Auswanderung, Deportation

Nach den Angaben des Staatlichen Amtes für Statistiken betrug die Zahl von Auswandern im Jahr 1985 ca. 2.898.228 Menschen.

Wenn man das prozentual berechnet würde, sieht Ostanatolien so aus: Tunceli 20%, Kars 12%, Erzincan 11,8%, Çankiri 11,6%, Artvin 11,4%, Gümüşhane 11%, Erzurum 10,7%, Sivas 10,3%, Rize 9,8%, Giresun 9,5%.

Die Einwanderung in den Westen jedoch sieht in folgender Maße aus: Istanbul 20%, Ankara 8,9%, Izmir 6,7%, Adana 3,5%, Bursa 3,3%, Içel 3,1%, Kocaeli 2,8%, Antalya 1,9%, Balıkesir 1,9%.

Die Geburtenrate im Westen beträgt 2,68% und im Osten 6,52%. Im Jahr 1988 betrug sie im Westen 3,52% und im Osten 4,99%.

Dies sieht auch in den ländlichen Gebieten ähnlich aus.

In der Türkei herrscht ein Chaos, eine ökonomische Krise (Inflation). Von Jahr zu Jahr wird die Bevölkerung mehr ins Elend getrieben. Natürlich werden die Frauen auch hier doppelt belastet. Die feministischen Frauengruppen in Istanbul und die Frauenhaus-Stiftung leisteten den zufluchtsuchenden Frauen, während ihrer Presseerklärung vor dem Rathaus, Unterstützung. Istanbul hat eine Einwohnerzahl von 7 bis 8 Millionen Menschen. Das Frauenhaus betreute und unterstützte seit 3 Jahren im eigenen Beratungszentrum 300 Frauen, die der Gewalt zu Hause ausgesetzt waren.

Das Frauenhaus haben ca. 20 Frauen gegründet. Bei der Presseerklärung waren es schon 50 Frauen.

Andererseits, wenn Frauen statt ihrer sexuellen Identität die nationale Identität in den Vordergrund stellen, verzichten sie darauf, sich als Frau zu äußern und verlassen die durch ihre "Lage als Frau" erworbene Radikalität.

Innerhalb der globalen Frauenbewegung gibt es eine ganz kleine Frauengruppe, die die Frauen Überlegener als die Männer schätzt.

Die grundlegende feministische These ist die Aufhebung der Geschlechterdifferenzierung. (Sexismus) Denn wir sind uns bewußt, daß obwohl die Identität der Frauen und der Männer verschieden ist, sie zusammen bewertet werden. Nicht die Eigeninitiative (Wahl des Einzelnen) sondern die Eigenschaften und die Besonderheiten, Werte die sie als Mann oder Frau angenommen haben, bestimmen ihre Identität. Im allgemeinen profitieren die Männer von dieser Situation und denken, es ginge ihren Frauen zu Hause besser als ihnen, wenn sie (die Männer) durch die vorhandene Lage unterdrückt und diskriminiert werden.

Somit bewerten die Männer die Auflehnung gegen die Geschlechterdifferenzierung als eine "Aufgabe der Frauen" und produzieren dadurch eine zusätzliche Geschlechterdifferenzierung.

Ich bewerte Sexismus als wechselhaft! Wenn ideologisch gegen Sexismus keine Vorgehensweise besteht, anders gesagt, wenn jede Ideologie den Sexismus in einer anderen Auffassung interpretiert, ist diese Ideologie gezwungen, auch andere Diskriminierungsweisen zu beinhalten.

Ist der Nationalismus nicht das Zugehörigkeitsgefühl zu einer Nation, (ohne die Möglichkeit die Nation selbst auszuwählen) und, sich für die Nation verantwortlich zu fühlen?

Gewinnt die kulturell geprägte und somit der Unterdrückung ausgesetzte Frauenidentität trotz kultureller Unterschiede, aus der internen Dynamik der nationalistischen und/oder linken Gruppierungen ihre Kraft? Wer profitiert davon?

Wer profitiert von der Geschlechterdifferenzierung?

Das Organisieren

Bis vor kurzem bezeichnete ich mich nie als

Türkin. Allerdings habe ich festgestellt, daß ich als Türkin -bis vor 1 bis 2 Jahren- von allen Vorteilen profitierte, ohne daß ich mich als Türkin bezeichnete oder verantwortlich fühlte; aber ich merkte auch, daß ich auch nicht verantwortungslos zusehen kann, was in Anatolien geschieht. Gemeinsam mit dieser Feststellung, auch wenn ich mich nicht als Türkin fühlte, habe ich mich als jemand mit einem türkischen Ausweis und im Westen lebend bezeichnet. Dieses Geständnis war eine moralische Notwendigkeit. Ich merke, jetzt etwas wichtiges getan zu haben.

Wie ich auch vorhin schon erwähnt habe, sind die türkischen Frauen in letzter Zeit sehr durcheinander. Frauen in den traditionellen Organisationen ließen sich durch die Mitte der 80'er Jahre entstandene radikal feministische Bewegung beeinflussen und erinnerten sich daran, daß sie Kemalisten sind und kehrten mit nationalistischen Gefühlen zu ihrer eigentlichen Herkunft zurück.

Durch all diese Geschehnisse ließen sich die Frauen unterschiedlich beeinflussen. Besonders als die islamistische Bewegung bei den Kommunalwahlen ihren Höhepunkt erreichte, brachte die daraus entstandene Angst die türkische Frauenbewegung Atatürk näher.

Auch wenn es noch nicht in ganz ausgeprägter Form erscheint, gebrauchen Frauenorganisationen öfters den vom Staat verbreiteten Ausdruck "Mütter der Märtyrers", die ihre Söhne durch den Krieg in Kurdistan verloren haben.

Nach meinen Beobachtungen sieht die türkische Frau die durch ihre Nationalität erworbenen Vorteile mehr als die durch ihre sexuelle Identität erworbenen Nachteile. Tatsächlich aber zwingt der Nationalismus die Frau in die Rolle der traditionellen Mutter und Ehefrau. Nach dem nationalistischen Verständnis muß die Frau für das Weiterbestehen ihres Landes gebären und nachdem sie ihre Kinder aufgezogen hat, muß die Mutter sie für den Schutz des Vaterlandes in den Tod schicken.

Die Grundelemente des Nationalismus, nämlich das Vaterland, das Volk und der Staat, sind die Herrschaft der Männer und des Staates über die Frauen des Landes. Wenn die Frauen statt ihrer sexuellen Identität weiterhin ihre nationale Identität in den Vordergrund treten lassen, werden sie als Frau im Hinblick auf ihre Arbeit und ihren Körper weiterhin ausgebeutet.

Eine andere Tatsache, die die Frauen massenhaft erleben, ist die unglaubliche Zunahme der Gewalt. Die Gewalt zu Hause ist weit verbreitet und die Frau ist jetzt nicht nur groben Prügelein ausgesetzt, sondern sie wird regelrecht gefoltert. Schließlich werden die Frauen durch ihre Männer nicht nur geschlagen, sie werden eine ganze Nacht an die Wand gehängt und verlassen. Sie werden in eine Badewanne, die mit Eis gefüllt ist, gesetzt und gefesselt; ihnen werden die Nägel abgerissen.

Trotz der Zunahme und Zuspitzung der Gewalt gegen Frauen nahm ab Mitte der 80'er Jahre die

Sensibilität dagegen ab. Im Gegenteil, die durch die Stadtverwaltung eröffneten oder unterstützten Frauenhäuser werden durch neue Kommunalpolitiker, was sehr interessant ist, durch Bürgermeisterinnen (nicht von der Refah, islamistischer Partei) geschlossen, z.B. in Izmir Bornova das Frauenberatungszentrum, oder in Istanbul Sisli das Frauenhaus. Ich bin über eine Gegenreaktion in Izmir nicht informiert.

Die in den Gewerkschaften organisierten linksgerichteten Frauen konnten erst in den 90'er Jahren ihre Stellung zur Sprache bringen; durch die Wirtschaftskrise sind sie wieder zu ihren Arbeiterklassen- und linksgerichteten Organisationen und somit zur politischen Arbeit zurückgekehrt.

Die islamistische Bewegung ruft einerseits die Frauen auf, sich in ihre Wohnungen zurückzuziehen, die fern von Gewalt und Mißtrauen sein sollen andererseits bietet sie besonders den verschleierten Frauen militante Handlungsmöglichkeiten, damit diese ihre Politik verteidigen können.

Die militanten Frauen verteidigen sogar die von der feministischen Bewegung erreichten Rechte und haben damit sehr viele Frauen unterschiedlichen Alters auf ihrer Seite.

Wegen der gesellschaftlichen Rückständigkeit, aber auch wegen der Grundsätze, die sie sich zum Ziel gesetzt hatte und nicht durchsetzen konnte, wurde die feministische Bewegung geschwächt.

Hätten wir diese Versammlung voriges Jahr durchgeführt, könnte ich besser erklären, was die feministischen Frauen fordern und durchsetzen wollen.

Wir haben bis jetzt "Organisationen" verteidigt, die keine Massen angesprochen haben. Wir haben aus 5-10 Frauen bestehende Gruppen gegründet, die sich je nach Zeit und Möglichkeiten getroffen haben. Manche Frauen sind ausgeschieden und andere Frauen sind dazugekommen, es wurden neue Gruppen gegründet.

Einige dieser Gruppen haben Frauentheater gemacht. Einige haben für kurze Zeit Frauenzeitschriften herausgebracht. Zwei verschiedene Frauengruppen haben die in Ankara ansässige Stiftung für Frauensolidarität und in Istanbul das Frauenhaus -Mor Çati- gegründet. Eine weitere Gruppe hat die in Istanbul gegründete Stiftung der Frauenliteratur ins Leben gerufen.

Diese Vereinigungen, die von den feministischen Grundsätzen einmal abweichen bzw. ihnen ein anderes Mal sehr nahe stehen, bestehen heute noch.

Andererseits wurden, nach Forderungen von Frauen, die bereit waren sich zu engagieren, in fast allen Gewerkschaften Frauenausschüsse gegründet.

Die etwa 100 traditionellen Frauenvereine in der Türkei sind auch in Bewegung gekommen.

Alle diese Institutionen haben in verschiedenen Zusammensetzungen Plattformen gegründet und zu aktuellen Themen Kampagnen durchgeführt, so

"Die Kampagne gegen Mißhandlung" - 1987,

"Die Kampagne gegen den ärztlichen Jungferntest" - 1992

"Die Kampagne gegen das Bürgergesetz, das die Frauen benachteiligt" - 1993.

sind einige Beispiele dafür.

Die Gruppen haben sich freiwillig getroffen und es gab keinen Machtkampf unter ihnen. Sie haben in kurzer Zeit viel geleistet und lösten sich auf, wenn sie nicht produktiv wurden.

Heute haben wir ein anderes Problem als das, diese Gruppen zu verteidigen. Wir können die Arbeit nicht weiterführen.

Die Frauen in den Plattformen können sich untereinander nicht ertragen.

Die Gruppen haben sich, wegen der wiederholten Sitzungen, aber auch wegen der Schwierigkeiten, die sich ihnen gestellt haben, aufgelöst. Die feministische Politik hat ihre gesellschaftliche Akzeptanz und ihre Bedeutung in der Frauenbewegung eingebüßt. Ich persönlich habe meinen Teil auch abbekommen.

Heute habe ich mehr Fragen als Antworten.

Waren das, was wir gemacht haben "gute Zeiten des Feminismus"? Oder sind die Grundsätze, die wir verteidigt haben, richtig? Müssen wir, wegen der neuen Voraussetzungen, neue Methoden entwickeln, damit wir unsere Ideologie erhalten können, die gegen jegliche Gewaltherrschaft und für den Frieden ist?

Oder haben wir die Gewalt, der wir persönlich ausgesetzt sind, zum Kern unserer Arbeit genommen und den Nationalismus und andere Gewaltherrschaften in unseren Köpfen legalisiert und somit unsere feministische Qualität eingebüßt?

Die Frauen, die durch ihre Frauenidentität vieles erreicht haben, sind jetzt am Ende ihrer Arbeit.

Meiner Meinung nach tragen sie selbst die Verantwortung dafür. Die türkischen Frauen haben ihre Radikalität verloren.

Ich meine heute, daß die kurdischen Frauen die Frauenbewegung in Anatolien führen werden.

Die Frauen müssen überall dort, wo sie Zugang finden, aktiv werden. Unsere Aufgabe ist dabei aber, gegen Nationalismus, Sexismus, Rassismus und andere Gewaltherrschaften vorzugehen und uns gegen sie zu wehren.

Um diese Verantwortung zu übernehmen, müssen wir uns vor folgenden Fragen, die wir uns vorher nicht gestellt haben bzw. nicht zu stellen gewagt haben, nicht zurückscheuen:

1. Selbstbestimmungsrecht der Völker?

Selbstbestimmungsrecht der Individuen?

Internationalismus und Freundschaft der Völker?

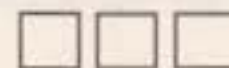
2. Anti-Nationalismus und gewünschte Zusammenleben?

Ist die Geschwisterlichkeit der Frauen global?

3. Gehört jedem Individuum seine eigene Identität, seinen eigenen Körper und Arbeit?

Ist die ökonomische, ideologische und politische Gewaltherrschaft der Männer abzulehnen?

4. Ist den die Gewaltherrschaft überhaupt abzulehnen?



Offener Brief an die demokratischen Initiativen u. Frauengruppen

Liebe Freundinnen und Freunde,

Die türkische Regierung führt seit Jahren einen Krieg gegen das kurdische Volk. Wir, die in Deutschland lebenden kurdischen Frauen, finden die Entwicklung im hohen Maße besorgniserregend. Dazu kommt, daß der Konflikt auch hier eskaliert.

Die Entwicklungen der letzten Zeit zeigen, daß die türkische Regierung nicht gewillt ist, die Kurdenfrage demokratisch und mit friedlichen Mitteln zu lösen. Den Kurden werden nicht einmal die minimalen Grundrechte gewährt. Die Verwendung der kurdischen Sprache in den Schulen, in schriftlichen Veröffentlichungen sowie im Fernsehen und Radio ist weiterhin verboten.

Den freigewählten kurdischen Abgeordneten wurde die Möglichkeit genommen, auf parlamentarischer Ebene sich für eine politische Lösung einzusetzen.

Sieben von ihnen, darunter auch Frau Leyla Zana, sind nach dem sogenannten Antiterrorgesetz zu mehreren Jahren Haft verurteilt worden. Noch immer sitzen sie im Gefängnis. Dies ist ein Beispiel für die 70 jährige türkische Kurdenpolitik. Alle politischen Möglichkeiten zur Lösung des Konflikts werden im Keim erstickt. Die militärische Endlösung steht auf der Tagesordnung. Folter, willkürliche Verhaftung und die Aktivitäten der staatlich gelenkten Todesschwadronen bestimmen das Leben in der Türkei und in Kurdistan. Mehrere tausend Menschen, darunter viele Journalisten und Schriftsteller, sind nach Polizeigewahrsam verschwunden oder Opfer von sogenannten "unaufgeklärten Morden" geworden. Auf der anderen Seite versucht die türkische Regierung die gesamte kurdische Bewegung, insbesondere auf internationaler Ebene, als terroristisch abzustempeln.

In ihrem Vernichtungskampf gegen das kurdische Volk bekommt die Türkei große militärische Hilfe von den NATO-Staaten. Die Medien in der Türkei führen die Propaganda des

Dieser offene Brief wurde von KOMJIN an allen Frauenorganisationen und Parteien geschickt.

Krieges und arbeiten marionettenhaft den Militärs und der Regierung zu. Die Befürworter einer friedlichen Lösung werden zum Schweigen gebracht. Viele Journalisten, Schriftsteller und Wissenschaftler sitzen im Gefängnis, weil sie eine von der offiziellen Politik abweichende Meinung vertreten haben.

Als kurdische Frauen wehren wir uns entschieden gegen diese Politik. Der Krieg muß unverzüglich eingestellt und eine politische Lösung herbeigeführt werden. Mit einer Generalamnestie müssen alle politischen Gefangenen freigelassen werden, die undemokratischen Gesetze der Verfassung müssen geändert werden. Alle Parteien und Organisationen müssen die Möglichkeit erhalten, politische Arbeit zu leisten. Die vertriebenen Kurden müssen wieder in ihre Heimat zurückgehen dürfen, ohne staatliche Repressionen fürchten zu müssen.

Den Menschen muß eine Existenzgrundlage geschaffen, die Enteigneten vom Staat entschädigt werden. Nur dann kann ein dauerhafter Frieden möglich sein.

Liebe Freundinnen,

Unsere Heimat könnte Deutschland und Eure Kurdistan sein. Wir brauchen auch Eure Unterstützung und Solidarität mehr als denn je.

- Setzt Euch für die Einstellung aller Militär- und Wirtschaftshilfen aus Deutschland für die Türkei ein!

- Erhebt Eure Stimmen gegen die Ermordung kurdischer Kinder und Säuglinge sowie gegen die Vergewaltigung kurdischer Frauen!

- Unterstützt uns in unserem Kampf für eine friedliche und demokratische Lösung des Konflikts!

Wir, Frauen im KOMJIN - Verband der

Frauen aus Kurdistan, glauben diesbezüglich an Eure Sensibilität und hoffen auf Eure Unterstützung.

Mit freundlichen Grüßen

April 1995



Hevpeyvînek li ser şerê Kurdkuji

Kak Mesud: Ez dîkarim bêjim ev bûyerên Qeledizê bû bahane. Hinek sedemên girîng heye ku bûne bayisê birakuji.

Yek ji wana nebûna baweri ye. Herçende PDK û YNK dûh hikûmetê da şirikê hev bûn, nuha ji gotinê da hikûmet heye, parlemen heye. Her çende herdu parti cepheyek da cih girti bûn, bes di nav wan da baweriyek tekmlî û kamîl çênebûye. Bes naxwazim bûyerên tal binim bira mirovan û dilê hemû Kurdên dîlsoz disa biêşinim. Lê rastiyek heye, waqiyetek heye, meriv gerek bêje. Ev ji ev e ku, ev 20 sale YNK hatiye damezrandin. Lê pîr mîxabin, gelek mîxabin pîraniya ev 20 sala bi şerê birakûji yan nakokiyê YNK û Parti va derbasbûye. Her weki tê zanin, YNK di sala 1975'an da hate damezrandin. Piştî damezrandina vê rêxistinê, nakokiyên YNK û KDP destpêkir he-ta 1988'an ku piştî bûyerê Halepçê Cepheyê Kurdistanê pêkhat. Di van 13 salan da gelek şerên piçûk û mezîn di nav YNK û KDP Iraqê çêbû. Yek ji wana şerê Haqqari bû, yek Pîştasam, yek ji Qirna Qav bû. Di nav wan şeran da ne tenê gelek pêşmergeyên dîlsoz, insanên bêgunah hatiye kuştin, her usa tezatek yan bêbaweriyek gelek mezîn di nav PDK û YNK da ji çêbû.

Eşkere ye ku ev bêbaweriyaya ku bi salan ajotiye û ji herdu teref gelek pêşmerge hatiye kuştin, di mîddetek kurt da ji ji ortê ranabe.

Ez bawer dikim, birêwebirên PDK û YNK ji dixwastin û nuha ji dixwazin di nav herdu Partiyên da baweriyek tekmlî û kamîl hebe. Bes xwastin tiştek diye û ci be ci kirin tiştek din. Di vê heynê da herdu teref xwastine ku, pêwendiyên herdu rêxistin baş be, baweriyên herdu teref hevdu ra hebe. Lê bona ci be ci kirina baweri, bona baştir û tekuztir kirina pêwendiyaya herdu teref karên pêwîst nekirine.

Sedemek din ji ku ez dîkarim bêjim ev ji eve ku herdu Partiyên me, bi gotin dibêjin em ji bo milletê xwe hene û em xebat ji bo milletê xwe dikin û berjewendiyê partiyetî bo me girîng nine, bes bûyerên dawî û şerên dawî nişan daye ku her gotinê da usa dibêjin lê pratikê da di emelê da tiştên din dikin.

Jiyan: Çi dikin û çawa

Em hew dîzanin hemû Kurd, kêma an pîr li ser şerê birakuji hun tiştan bihistine. Her weki dîzanin par despêka meha Gulanê li bajarê Qeledizê li ser kulmek zewiyê di nav herdu parti problemek piçûk derketibû. Bes ev problem bû şerek mezin û li hududê Qeledizê, derba-zi seranserî Kurdistanê bû, ji Zaxoyê heta Kîrê, ji Çemçemal heta Sulêymaniyê belaw bû. Pêşmergeyên Yekiti û PDK di Kurdistanê Başûr da pêşberî hevdu sekînin û şerê hevdu kirin. Nûçegihanê Rojname Azadi ya bajarê Hewlêrê ev çend mehe ku li wira vegehiyaye Elmanyayê, me di derheqa rewşa Kurdistanê da hun pîrsan ji wi kir.

berjewendiyên partiyetî davêjin ber milletê xwe, kerema xwe bo nimune hun tiştan bo xwandevevanan bêji?

Kak Mesud: Her weki tê zanin, gava di Kurdistanê da serihildan çêbû, di vê serihildanê da cephe biryarek bo ceşên berê effûya giştî derxist. Ev taktikeke gelek baş bû, bi vê taktikê va Cepheyê Kurdistan yekitiya milletê Kurd pêkani û rêga ne-da ku rejîma Baas, disa bi destên ceşan Kurd bi Kurd bide kuştin. Lê kar bi vê va nema, çî gavê intixabat ango hîlbijartî hate meydane, herdu Partiyên me ku ewana xudanê tecrûbeyê bi salan in, deriyên xwe he-ta axiriyê bo hemî kes vekirin. Ji ber ku di intixabatê da serkevin û rayê zêde binin, deriyê xwe ji bo herkesî vekirin. Ija guhê xwe nedan ku ev kesên ku tîn daxilî Parti yan Yekiti dibin, berê çî kirine, çî şixul kirine, casus in yan ne casus in, insanên qenc in yan baş in? Guhê xwe nedane wan tiştan û gotine zêde be bila be. Ev ji rê da ku caşên kevn, istixbaratên kevn bikevîne nav Partiyên û karê xwe bikin, pêwendiyên herdu Parti xirav bikin.

Bi daxa va pîr mîxabin bi baweriyaya min ev plan serket ango ev insanên xirabkar, ev insanên kone, caş ku ketibûn nav Parti an ji nav Yekiti, te-sira xwe danine ser wan rêxistinên, pêwendiyaya herdu Parti bi zahîrî û li derwa baş xuya dikir. Lê li bin va pêwendiyaya wan roj bi roj xirabtir dibû, roj bi roj ber bi xirabiyê diçû.

Sedemek daxilî disa hebû ku ev ji bikarnexistina Hikûmet û Parlamento ye. Zahîrî, gava meriv li derwa mêze dike, dibîne ku Parlemen heye, civina xwe çêdike, Hikûmet heye, kabinet heye, civina xwe çêdike, serokwezîr, wezîr û cîgirîwezîr heye. Lê derwa usa tê ditin ku ev tiştan li fonksiyona xwe bi rastî bi ci tinin.

Lê rastî da rewş tiştek din bû, ji

ber ku ev sistema fifti fifti usa kiribû ku, Hikûmet nikari bû bi zûyî biryarek bide, ev biryarek daye icra bike. Her weki dîzanin Hikûmet nivî ve nivî ji herdu taraf tîketibû.

Em bêjin wezîrek endamê Parti ye û divê cîgirê ev wezîr bibe endamê Yekiti. Ango eger li ser meseleyek biryar bê girtinê, wezîr biryar dide bes cîgirê wezîr ev biryarê ci be ci nake. Yan cîgirê wezîr biryarek dide, ev biryara wezîr qebul nake, iptal dike. Ev ji dibû sedemê evê ku hikûmet wek pêwîst erkê xwe bi ci neani, parlemen wek pêwîst erkê xwe bi ci neani, bi vê awayî pîrs û problemên millet bêçareserkirî ma, emniyeta can û mal nema, dîzi, talan û fuhuş bi daxa va roj bi roj zêde bû.

Jiyan: Eşkere ye ewana sedemên hundurî nin. Te digot sedemên haricî ango dervayî ji henin ku tesirê birakuji bûne. Dîkari ji wana hun nimune bîdi, bi kerema xwe?

Kak Mesud: Her weki tê zanin, li ser Kurdistanê du abluqe henin. Abluqe yê ku Rêxistina Koma Milletan li ser Iraqê daniye, diyar e ev abluqe li ser Kurdistanê başûr ji dibê. Xên ji vê abluqeyek din ji heye ku rejîmê Iraqê li ser Kurdistanê û carna ji rejîmê Tirkiyê ji rêka İbrahim Xalîl(Gumrûka Silopiyê) digre û nahêle tiştên xwarin û weki tiştên pêwîst ji Tirkiyê were Kurdistanê.

Yek ji bayisê şerê birakuji ev bû ku, ev ji xirabkariya devletên cînan e. Ango xirabkariya devletê İnan, Tirkiye û qaseki devletê Suriye nin. Ev her sê devletan bona pêwendiyaya YNK û KDP her çî ji destê wana hatiye, kirine. Carna diji YNK piştî xwe dane Parti, carna diji Parti piştî xwe dane Yekiti. Carna ji bona ku herdu Parti şer li hevdu bikin, alikariya herdu partiyê ji kirine.

Jiyan: Aliyê rewşa xirabbûyina siyasi û abori da, ji aliye derketina

şerê da mirov dikare bêje ku suc û guneyên herdu partiyan ji henn?

Kak Mesud: Bî baweriya min nuha wext nehatiye ku meriv bêje ku di vê şerê da filankes yan filan rêxistin xetabar e. Ev gerek di ayendeyê da gava şer bî temami bê sekınandin û herdu Parti disa wek berê, wek bira millê xwe bîdın hevdu, hingê komisyonê pêktinî û lî ser meselê lêkolînê bê çekirin. Paş lêkolînê dîr û dirêj raporek dinivise. Dî vê raporê da eşkere bibe ku, falan bûyerê da falan parti xatabar bûye, dî filan ciyê da xatayê falan parti ewqas. Dîvê em ev karê bispêrin bo ayende.

Jî bo iro meriv dikare bêje ku ev destkevtiyên ku piştî şerê xalicê ketibû destê Kurdan hemû jî destê me çûye. Ev deskevtinên ku bona destxistina wan gelê Kurdistanê başur bî salan xebat kir, bî dehan salan bî hezar peşmerge rêka wan deskevtiyana da xwina xwe rêt û geleki insan dî bîn îşkenceyan da canê xwe dan, êş û azar û derd û kûl dit, dî avê da diçe. Îro dî Kurdistanê da dî nav milletê da bêheviyekî gelek kur heye. Gundî, rençber, pale, zehmetkêş weki berê êdî lî rêxistinê heyi hêvidar nine. Baweriya xwe bî Hikûmet û Parleman sist bûye. Ev bêbaweri û bêhêvi lî ser rêka rîzgariya Kurdistanê başur asteng an jî xeterek gelek mezın e. Dîvê ev herdu Parti vê rastiyê bîbin û bî zûtirin va wexta aşitiyek tewaw dî nav xwe da çekin. Nuha lî Kurdistanê bî baweriya min rewşek usa heye ku ne şer e ne aşiti ye.

Jiyan: Rêxistinên din bo aşitiyek rasteyî gelo neketin mabeyna wana û peymanekî aşitiyê çênekirin?

Kak Mesud: Dîvê hemû parçeyên Kurdistanê gere zext yan fişar bine ser herdu Parti ku, şerê hevdu nekin. Heta nuha hemû rêxistinên Kurdistanê dî vê warê da erkê xwe bîci anine, heyetek çekirine, yan bî tenê yan bî hevra çûne. Lî gel bî herdu terefê va qîssekirine. Pîr mîxabî dî emelê da şer berdewam kiriyê.

Pîr mîxabî ev hemû hewl û koşuş û cehd da hemû rêxistinên Kurd herdu Parti neaniye ba hev, peyman dî nav wan da nedaye çekirin, pîr mîxabî İran û Tîrkiye herdu Parti aniye bahev û Rêvabîrên herdu parti du-sê Peymana Aşiti bî çawdêriya neyaran imza kirin. Disa jî bî baweriya min kê dîde çekirin ev ne giring e, giring ev e ku ev herdu Parti mesuliyetê xwe bîzanin, bî ba hev û aşitiya vê carê

bîla bibe aşitiyek yek carê. Bîla bibe aşitiyek heta hetayî. Bîla ev herdu Parti problem, dijayeti û nakokiyên xwe bî rêka aşitiyê çareser bikin.

Jiyan: Dî Kurdistanê da rewşa abori çawa bû?

Kak Mesud: Gelek xirab e. Ev du abluqeyê ku lî ser Îraq û Kurdistanê heye, tesira xwe datine lî ser iqtisada Kurdistanê. Yek jî dî piştî serihildanê da karxanên yê cixare û çimento yan dî nav serihildanê da hatibû xiravkirin yan jî piştî ku Komî Milletan biryarê abluqeyê ya ser Îraqê vesayilên yedekî, vesayilên pêwîst jî derwa nedihate Kurdistanê. Ewên muesseseyên iqtisadî şîxul nedîkir yan jî eger şîxul jî bikin, bî kapasiteyê temam şîxul nedîkirin.

Nuha bîkari gîhiştiye dereceyek herî bilind. Hejari û nedari jî her usa. Her tişt jî roj bî roj buha dibe. Hatî ciyê xwe da disekine heta ber bî paş diçe, lê belê çûyin ango buhayê eşya her diçe bilindtir dibe. Jî ber vê yekê jî, jî ber hejari, feqiri û nedari hindêk nexaşiyan cîvaki wek dîzi, pîr mîxabî fuhuş û talan roj bî roj zêde dibe.

Diyar e dî her welatek da şer hebe, ev şer cara pêşin tesira xwe datine lî ser iqtisada wê welatê. Jiyanî kulture û rewşenbiri destpêkirina şerê birakuji va paştî çû, rewşa aboriya millet hî xiravtir bû. Emniyeta can û malê nema û çalakiyên kulture pîr kêmbû wek pêkanîna semineran, vekirina raxistinînan, nişandayîna tiyatroyê, ango şanogeri kêmbû. Şerê birakuji jî her aliyê va bîrînekî gelek mezın dî bedena milletê Kurd da vekir.

Jiyan: Gelê Kurdistanê başur, bî taybetî jî hember vê şerê çawa serbirîdî?

Kak Mesud: Ku şerê birakuji destpêkir û seranserî Kurdistanê girt, hêdî hêdî nerîzayîya millet jî diji vê şerê bilind bû. Her mîngot rêxistinên siyasi û demokratîk yan bî tenê yan jî bî hevra çûn. Lê çî gava ev koşuş û cedandîna hêzên demokrat serneket. Hingê millet jî hemû çî û tebaqa hêdî hêdî derkete mêydanan, destpêkirin mitînga çekirin, cîvîna giştî ya mezın çekirin. Dî wan hemû çalakiyên mezın da jînan jî ciyê xwe girtin. Pîrejin, zarok, keçikên xama, xwandevar yan yê din bî giştî derketin mêydanan bî dengekî bilind û xurt diji şerê birakuji derketin.

Ev jî tiştêk tabî bû. Jî ber yê ku dî şerê da dihatê kuştin, yan kurê

wan bû yan birayên yan jî mîrên wan bûn. Ez bawer dikim, dî vê çalakiyan da meşî herî mezın meşa jînan bû. Jî Suleymaniyê nêzîkî 200 jînan destpê meşê kirin. hejmarê wana her diçû zêde dibû û lî ser Koyê çûn heta Hewlêrê. Ewana lî ber Parlemenê rûniştin. Dîgotin heta Parleman fonksiyonê xwe neyîne ci, heta ku şerê birakuji neyê sekınandin, em her lî wê derê rûdînen û naçîne malên xwe.

Bî rasti ev jînen berxwedan û ev jînen ku hati bûn ber parlemenê dî ber germiya Hewlêrê, roj heta êvarê ber tavê diman, slogan davêtin û bî dilek geş û bî iradeyek polayî dixwastin ku şer bê sekınandin, dixwastin ku êdî kurên gel neyê kuştin, dixwastin ku parlemen bête vekirin, dixwastin ku nûnerên Kurd werin parlemenê, lî navparlemenê xebat bikin, lî parlemenê biryar bîdın ku ev şer bê sekınandin.

Eger ez xelet nebim, ev çalakiya jînan 15 roj ajot. Dî wan 15 roja da hemû xelkê Hewlêrê piştigiriya wana kirin. Ne tenê Hewlêrê her usa Suleymaniyê, Koyê, Dihokê, Zaxoyê jî dihatin, piştigiriya xwe bî wan jînan nişan didan.

Lê dawiyê da herdu teref gotibûn, em hazîrî û aşitiyê çekin, hingê jînan jî aksiyonê xwe kutayî inan û belaw bûn çûn malên xwe.

Ev şerekê lî Kurdistanê hatiye kirin, şerê ne rewşa bû, şerê neheq û bê mantîq bû. Çî sedemek bîheq û çî sedemê bîrewa meriv nikare nişan bîde ku, Kurd bî destê Kurd bê kuştinê. Ev jî çî hal û mercê da ku dora welatê me hatiye girtin. Her çarşê dewlet dixwaze ev destkevtiyên ku heye, ango Parlemen e, Hikûmet e, ev federasyonê e ku hatiye ilan kirin, jî ortê rakin. Dî wê hal û mercê da partiyên berpirşuna ku pîrs û problemên milletê çareser bikin, werin lî ser berjevendiya parteyatiya xwe û şerê hevdu bikin. Xwina hevdu birêjînin, ez bawer nakim ku Kurdek dîlsoz û niştîmanperwer be, ev yekî qebûl bike û bêje ku ewana karek baş dikin, bîla hevdu bikujin. Ev meseleyek çinayeti, hizbek burjuvatiyê axatiyê yan hizbê komînistiyê dibejin û nahêlin ewana bêne ser kar. Ez bawer dikim û daxwaza min eve ku ewana wê bîne ba hev û aşitiyek çekînin û disa wek berê milê xwe bîdın hevdu û bo çareserkirina pîrs û problemên welatê xwe bixebîtin.

Komela Pêşketina Jinên Kurd û Leyla Qasim

Eger em rûpelên kovar û rojnameyên Kurdan yê kevn bi hûrgili mîzebikun, emê gelek agahdariyên bikêrhati bo Kurdan bibin.

Ji wan kovarên kevn yek ji Kovara Jin e ku di serê sala 1900'an da li Istenbolê hatiye weşandinê.

Di derheqa vê babetê da Kek Mehmed Emin Bozarslan digot:

Kek Bozarslan: Di heqê Komela Jinên Kurd da di sala 1919'an da hatiye sazkirin, di kovara Jin da haydariyên gelek hêja henin. Berê ku kovara Jin derkeve kesi nedizani bû ku di sala 1919'an da jin komele saz kirine. Lê di saya kovara Jin em haydar bûn ku Jinên Kurd di wê demê da, wê devrê da sala 1919'an da xwe avêtine meydana kar û xebatê, meydana tekoşinê. Tê gihîştine ku xebata hevgerî, xebata vekxisti dikare gelê Kurd pêşve bibe.

Jiyan: Gelo li wan deman di nava gelên rojhilata navin da wek jinên Kurd tu komeleyên jinan hebûn an na?

Kek Bozarslan: Em baş dizanin ku di nava gelê Rojhilata navin da jinên Kurd di pêşiya jinên hemî gelên din da, li pêşiya jinên Tirk, Ereb, Faris da xebitine. Xwe avêtine meydana tekoşinê, komele saz kirine û ketine nav kar û xebatê. Ev bo me serbilindiye. Em bi vê yekê dipesînin, bi vê yekê serbilind in.

Her weha em dibêjin, ev komele bûye dapir ji bo komeleyên jinên Kurdên ku di vê dewra me da hatine saz kirin. Kar û xebata xwe dikin, didominin.

Ez hêvidarim ku, di kar û xebata xwe da serketi bin, tim di dilê xwê da ciyekî girîng bîdîn bo wan kar û barên dapiran û tim û tim wê komela dapirên xwe binin bira xwe, navê wan bi rêzdari qalbikîn.

Jiyan: Piştî ku Kemalistan hatine ser hukim, hebûna gelê me inkar kirin, tiştên heyi şewitanidîn, komele, rojname û kovarên ku derdiketin qedexe kirin. Ji ber vê sedemê gelek belgên Kurdan ji aliyê kemalistan ji ortê hatine rakirinê. Her usa belgên di derheqa Komeleya Pêşketina Jinên Kurd da ji hatine wunda kirinê.

Ji agahdariya kovara Jin em derdixin ku di wan salan da di sala Kurd hatine mefi kirin, ji erdê bav û kalan bi zorê hatine dûrxistinê. Roja vekirina resmî ya Komela Pêşketina Jinên Kurd da Encûm Yamlûki Xanîm uha peyiviye:

"Pêkanina pêşketin û pêştacûna jinên Kurd, li gor zihniyeta hevdem, serastkirina reformên civakî yê bingehin, di jiyana malbatî da, ew sêwî û jinebiyên Kurd yê ku ji rûyê mefi kirin û qetlaman ketine halekî xirab, xilaskirina wan ji sefaletê ji aliyê kar û diravî alikari wê bê kirinê."

Jiyan: Kek M. E. Bozarslan, di derheqa ev Xanîma rewşenbir û jirhati ya Kurd da bi kerema xwe dikari hin tiştan bo xwandevanên me bêji?



Kek Bozarslan: Encûm Yamlûki Xanîm usa tê zanin ku seroka Komela Jinên Kurd bû ye. Ji ber ku dema komele hatiye saz kirin, bi dest kar û xebata xwe kirîye. Di civina pêşin da Encûm Yamlûki Xanîm rabûye bi navê Jinên Kurd, bi navê Komele Jinên Kurd peyiviye. Beşdarên merasima vekirinê ra spas kirîye û li ser rewşa gelê Kurd a wê demê peyiviye, ditînen xwe gotiye. Daye zanin ku gelê Kurd heye, welatek heye, navê wi welatî Kurdistan e. Gelê Kurd ne diji gelên di ye, lê belê doza heqê xwe dike û dixwaze ku ev ji li ser erd û axa xwe da bibê xwediyê heqê xwe û biryara xwe.

Wek Kek Mehmed Emin ji got ew komele ji bo jinên Kurd bûye depirek.

Di wê xaniyê da gelek jinên jirhati, rewşenbir û çalak mezînbûne, xwîne xwe ji bo welatê xwe

fida kirine. Ji wana yek ji bê guman Leyla Qasim e.

Dilê Leylayê nazîk ji bo niştamanê delal her lîxistiye. Bo vê yekê ew di hevde saliya xwe da ketiye nav refên welatparêzan.

Ew di Zaningeha Bexdayê da dixwend. Gel heval û hogirên ciwan ra bê tirs û bi serbilindî kardikir, tekoşinê dida. ciwanên Kurd di wê deman da xofekî mezînbûne dilê dijmin.

Karbidestên xwînxwar gelek dek û dolawan kirin ku ewan bitirsînin, ji rîya rast vegezin, lê nekari bûn. Leyla Qasim û hevalên azadixwaz tu caran neketine dafikên neyaran.

Di dawiyê da celladên Baasî ewana girtin, pîr îşkencan wana kirin lê ciwanên Kurd seri li pêşiya wana xar nekirin.

13 meha gulane di sala hezar nehsid heftê çaran da Leylayê Betîrs û nazenin tev hevalên xwe hatine dardakirinê. Ewana çûn gihîştine refê şehidên Kurdistanê. Ewana bi can û beden çûn, lê belê bi kar û xebat, bi çalaki û bêtirsbûna xwe va di dilê gelê Kurd da her man.

Bi taybetî jinên Kurd Leyla Qasimê her tim bi bir tinin û yad dikin. Pey şehid bûna Leyla Qasim û hevalên wê, li Kurdistanê Başûr da Yekitiya Jinên Kurdistanê hatiye avakirinê. Ev ji nişan dike ku tekoşina wê badilhewa neçûye.

Leyla Qasim bi xurtî ketiye nav edebiyat û hunermendiya Kurdan. Ji bo wê gelek helbest hatine nivisandinê, ji bo wê pîr dengbêj awaz û sitranên delal û xweşik afirandine.

Rûpelên pirtûkan bi stranên, bi helbestan va, wê ji tinin ber çawan û ewana di dilê me da her bijin.

Bir ev kadınının günlüğü

Hêvi

7.15 Radyodan gelen müzik sesiyle uyanıyorum. Yeni bir gün daha başlıyor. Oğlumu okula göndermek için uyandırıyorum, o giyinirken ben de hazırlanıyorum.

7.25 Kahvaltıyı hazırlıyorum.

7.35 Hala kahvaltıya gelmeyen oğlumu yoklamak için odasına bakıyorum ki, iç çamaşırlarıyla oyuna dalmış. İkaz ederek üç dakika içinde kahvaltıda olmasını söylüyorum. Ben beslenmesini hazırlarken geliyor, kahvaltıya oturuyor.

7.50 Okula gitme zamanı geldi. Hava yağmurlu. Havaya uygun giydirip oğlumu okula uğurluyorum. Çayımı yudumlarken günlük gazeteye bir göz atıyorum.

8.10 Üç yaşındaki kızım uyanıyor. Onu yıkayıp giydirirken, kıyafet seçerken beni bir hayli uğraştırıyor. Elbise beğenemiyorum.

8.35 Nihayet kahvaltıya oturuyor. Misafirimiz uyuduğu için sessiz olmasını sık sık tekrarlasam da, az çok gürültü yapmasını önleyemiyorum.

8.55 Telefon çalıyor. Kadınlar Derneğimizden bir arkadaşımız Cumartesi günü toplanacağımızı bildiriyor.

9.05 Çamaşırları seçiyor, bir kısmını yıkamak için makinaya atıyorum.

9.15 Odaları topluyorum, eşyaların tozunu alıyorum ve ardından yatakları düzeltiyorum.

9.50 Misafirimiz için kahvaltı hazırlarken kızım da kahvaltıya geliyor. Sohbet ederek kahvaltı yapıyoruz.

10.35 Kızımınla birlikte alış-veriş yapmaya gidiyoruz.

11.45 Alış-veriş dönüşü oğlumu da okuldan alıp eve dönüyoruz. Aldıklarımızı yerleştirdikten sonra öğlen yemeğini hazırlamaya koyuluyorum.

Çocuklar odalarında oynuyorlar.

12.05 Çocuk odasından gürültüler geliyor. Gürültü nedenini görmek için yanlarına gidiyorum. Bir oyuncak için kavga ediyorlar. Onları ayırıp yatıştırıyorum ve bu arada yemeklere bakmak için mutfığa koşuyorum. Sonra oturma odasına geçiyor, misafirimizin hal ve hatırını soruyorum.

12.40 Öğlen yemeğine oturuyoruz.

13.15 Sofrayı topluyor, bulaşıkları yıkıyor, çayı demliyorum. Arada bir dersini yapan oğlumun sorularını cevaplıyor, derslerinde yardımcı olmaya çalışıyorum.

13.40 Çamaşırları seriyorum.

13.55 Kızımı öğlen uykusuna yatırıyorum.

14.15 Misafirimizle birlikte çay içerek sohbet ediyoruz.

14.30 Telefon çalıyor. Kürt cemiyet derneğinden bir arkadaşımız pazar günü üye toplantısı yapılacağını bildiriyor. Takvime toplantı tarihi ve saatini yazarken, diğer sayfalara bir göz atıyorum.

Yarın sabah Çocuk Doktorunda randevumuz var, öğleden sonra oğlumu gitar dersine götürmeliyim. Akşam Veliler Toplantısına yetişmeliyim. İki gün sonra uzak bir şehirde, ülkede son zamanlarda gelişen olumsuz olaylara karşı düzenlenen bir eyleme katılmamız. Bütün günümüzün yollarda ve eylemi gerçekleştirmekle geçeceğini düşünerek hareket etmeliyim. Ertesi gün de diş doktorunda randevu, sonra temizlik, ütü..v.s.; v.s....

Aynı günün akşamı bir Alman Partisinin düzenlediği toplantıya Komjin temsilcisi olarak katılmam gerekiyor. Eşimle çocuk bakımını ayarlamamız. İki hafta sonra Komjin'in hazırladığı merkezi bir toplantı, üç hafta sonra Kürt-Türk dostluk toplantısına katılmamız. Çevremdeki arkadaşlarımızı da zamanında haberdar etmeliyim. Bir hafta sonra kendi birimimizde düzenleyeceğimiz Fotoğraf Sergisi hazırlık toplantısı var. Her Çarşamba yapılan Kürtçe Kursunu da ihmal etmemeliyim. Çocuklarımla ana dillerinde konuşurken mümkün olduğu kadar kusursuz konuşmalı ve varolan hatalarımı düzeltmek için de kursa düzenli gitmem gerekli. 15 gün sonra ne yapmam gerektiğini de düşünürken...

15.05 Kızım uyanıyor. Saat 15.30'da oyun gurubuna gitmeliyiz. Aynı saatte oğlumu Handball için Spor salonuna götürmeliyim.

Misafirimi ihmal ettiğimi düşünerek 15 Dakika yanında oturup sohbet ediyorum.

16.45 Çocuk oyun grubundan çıkıyor, oğlumu Spor salonundan aldıktan sonra, eve dönüyoruz.

Bu arada misafirimiz biraz hava almak için şehir parkında dolaşmış.

Oğlum, arkadaşıyla birlikte parkta bisiklet sürmek için izin istiyor, bir saatliğine kabul ediyorum, gidiyor.

17.00 Televizyon haberlerini izleyerek sohbet ediyoruz. Zil çalıyor, oğlum kapıda, üstü başı çamur içinde ağlıyor. Bisiklet kayınca düşmüş, dizleri sıyrılmış, üstü başı kirlenmiş. Kıyafetini değiştirirken, dizlerini ilaçlayıp sarıyorum.

17.25 Akşam yemeğini hazırlamam gerek, hergün olduğu gibi ne pişireyim telaşına düşüyorum.

17.45 Eşim telefon ediyor. Akşam önemli bir toplantısı olduğunu, iş dönüşü

eve uğramadan toplantı yerine gitmesi gerektiğini ve gecikeceği için misafirimizden özür dilememi bildiriyor.

18.05 Oğlum telaşlı bir halde beni çağırıyor. Çocuk odasına koşuyorum. Gördüklerime inanmıyorum. Kızım sanki krem kutusuna düşmüş de çıkmış bir halde. Eline geçirdiği el kremi tepeden tırnağa her tarafına sürmüş, elbiselerine hatta halılara bile bulaştırmış. Gel bir de bu işle uğraş...

18.25 Akşam yemeğini yine tam biraraya gelmeden yiyoruz.

19.10 Sofrayı topluyor, bulaşıkları yıkıyorum...

19.20 Zil çalıyor. Kapıya yöneliyorum. Dernek arkadaşlarımızdan ikisi ziyarete geliyorlar. Misafirimizle onları başbaşa bırakıp çocukları yatırma hazırlıklarına koyuluyorum.

19.35 Çocukları banyoda yıkıyor, dişlerini düzenli fırçalamaları için, pijamalarını oyalanmadan giyinmeleri için çaba sarfediyorum. Tabii her akşam olduğu gibi uzunca bir hikaye okumadan uyumuyorlar.

20.55 Nihayet çocukları uyutabildim. Oturma odasında başbaşa bıraktığım misafirlerimin yanına gelip, birlikte çay içiyor ve sohbet esnasında yorgunluğumu da hissettiğim halde, derin bir nefes alabiliyorum.

Çocuklar uyuduktan sonra kendimi nedense daha serbest ve rahat hissediyorum. Sanki üzerimdeki sorumluluk yükünü geceye devretmişim ve tekrar rahatsız edilme korkusu, içimde biraz eksilmiş gibi.

22.30 Eşim geliyor. Hep birlikte bir süre oturuyor, tartışıyor ve sohbete onunla devam ediyoruz.

23.55 Misafirleri uğurladıktan sonra nihayet güne veda etmek için yatağıma giriyorum. Biraz kitap okuyorum. Yorgunluktan uykum gelmiyor. Kendi kendimle hesaplaşıyorum. Ben bugün Kürt kimliğim için, halkım için, Kürt kadınlığım için, çocuklarım ve ailem için ne yapabildim? Halkımın kurtuluş mücadelesine bir katkı oldu mu? Misafirimizi memnun edebildim mi?

Bütün yorgunluğuma rağmen yaptıklarımın yeterli olmadığına inanıyorum.

Çocuklarımızla ana dillerinde konuşmamız, kültürümüzü geliştirmemiz, Kürt kitle ve kadın örgütlerini daha çok desteklememiz, çevremizdeki insanları da bu yönde teşvik etmemiz gerektiğine inanıyorum. Kendi kendime Komjin'i ve diğer demokratik yöntemlerle çalışan örgütleri tüm yoğunluğuma rağmen olağan gücümle desteklemeye devam edeceğime dair söz veriyorum.

7.15 Radyodan gelen müzik sesiyle uyanıyorum. Yeni bir gün.....

PIRSÊN ANKÊTÊ

1- Wek keçîkek/jînek Kurd jî rêxistîneki jînan ya Kurdan çî hêvi diki?

2-Bî gor te, KOMJIN divê girani bide kîjan kar û çalakîyan? Alikari û piştgiriya kîjan kar û xebatên KOMJIN'ê tu dikari bikî?

3- Tu kîjan xebatan pêwîst, kîjanan nepêwîst dibîni? Bî kerema xwe îşaretan dayne?

	Pêwîst e	Ne pêwîst e
-Seminerên perwerdeyi	0	0
-Yên siyasi	0	0
-Yên civaki	0	0
(Wek tendurîstiyê jînan, xwedikirina zarokan)		
-Pêşangah	0	0
-Şevên çandi	0	0
-Konferans	0	0
-Civinên niqas, dan û standin	0	0
-Derxistina kovarek jînan	0	0
-Çalakîyên jî bo 8 ê Adarê	0	0
-Çalakîyên hember buyerên Kurdistanê	0	0
*.....	0	0
*.....	0	0

4- Komjîn di sala 1994'an 10-12 meha Çileyê pêşin da Konferansa Navnetewî ya Jînan amadekir. Bî û baweriya te li ser wê Konferansê çîye? Heke her sal konferanseki uha bê sazîrîne, gor te divê babetê konferansê çî bibe?

ANKET SORULARI

1- Bir Kürt kadını/genç kıızı olarak, bir Kürt Kadın Örgütünden beklentilerin nelerdir?

2-Komjîn'in sence hangi eylem ve çalışmalara ağırlık vermesi gerekir? Şahsen hangi çalışmalarını desteklersin?

3-Hangi çalışmaları gerekli, hangilerini gereksiz buluyorsan, işaretle.

	gerekli	gereksiz
-Eğitim seminerleri	0	0
a-politik içerikli	0	0
b-sosyal içerikli	0	0
(kadın sağlığı, çocuk bakımı gibi)		
-Sergiler	0	0
-Kültür geceleri	0	0
-Konferanslar	0	0
-Paneller (Podiumsdiskussion)	0	0
-Kadın dergisi çıkarma	0	0
-8 Mart'a yönelik eylemler	0	0
-Kürdistan'da yaşanan olaylara yönelik tepki eylemleri	0	0
*.....	0	0
*.....	0	0

4-Komjîn, 10-12 Aralık 1994'de Uluslararası Kürdistan Kadınları Konferansını düzenledi. Böylesi bir konferansı nasıl buluyorsun? Her yıl yapılması halinde hangi konuların işlenmesini gerekli görüyorsun?

Nota JIYAN'ê: Bî kerema xwe bersivên xwe li ser navnişana jêrin bişînin.

JiYAN'ın Notu: Lütfen yanıtlarınızı şağıdaki adrese gönderiniz.

JİYAN

Xwedi-Heausgeber: KOMJIN - Yekitiya Jinên Kurdistan /Verband der Frauen aus Kurdistan
Navnişan-Adresse : c/o HEVALTI, Robertstr. 5-7, 51103 Köln
Konto Nr. : Deutsche Bank 24 27 136 BLZ: 370 700 60
Abone Koşulları : Yıllık 15 DM